

DOMBOK 1784

Ala:76

Notering i maj 2016: För snabbare genomgång och notering, har jag för de senaste åren minskat ner mina anteckningar. Min levnadssituation och min egen hälsa har genom min makes sjukdom blivit kraftigt försämrade. För att vinna tid måste jag dra' ner ytterligare på vad jag noterar.

Texten blir -som förut- emellanåt minimal, bara gårdsnamnet eller ett för mig bekant personnamn eller någon intressant företeelse. Men nu måste jag även försöka dra ner på vilka företeelser jag skall notera.

Jag håller utkik efter gårdarna**På Mammas sida: Vik, Överby, Rossö, Kebal och Älgö.****På Pappas sida: Kil, Tågeröd i Lur och Hämmen**

Sid 1

VT 22 mars i Vik

Sid 5

No 1

Till TingsRätten ingafs en skriftelig inläga, så lydande:

~~Wälborne Herr Lagman~~~~så ock~~~~Högtärade TingsRätten!~~

Vi **samtelige skiuts åboer under Hogdal**, anhålla ödmjukaste, i anseende til den swårighet som möta oss hwarje höst och vår under skjutsningen med våra hästar som då blifwa merendels

Sid 7 *Aé: En invikt del av ett ark ligger över texten vid inbindningen, varför texten därunder inte ses.*
rendels uttröttade och skadade, dels ...? den swåra wäderleken som oftast om höstetiden infaller, som dels wårtiden när våra hästar n...? saknar tillräckeligt foder, så wäl? som och then beswärliga wäg af? backar i hwilcka swallJs existerar? emillan oss och de 2ne giästgiwaregårdarne dit wi skjutsar, få til understöd å förut nämde tider följande hemman årligen, nemligen, 1 helt hemman Åmått med 3 st:n hästar, 1 helt Dito ...? Hålt 3 st. hästar, 1 helt Sundby 3 Dito, ¼ Ka..? leröd?, 1 Dito ¼ Hallen, 1 Dito ¼ Torp, 1 Dito, ...? the resandes fortkomst. Afwacktandes? ett gunstigt wilfarande.

~~Framhårdar med högagtning~~~~Wälborne Herr Lagmannens~~~~så ock~~~~Högtärade TingsRättens~~~~Allerödmjukaste tjenare?~~~~å skiutslagets wägnar~~~~Erik Olsson, Sven Olsson~~~~i Hogdal, giästgifware..?~~~~Pehr Rasmusson~~~~i Skiulleröd~~~~Olof Olsson~~~~i Lilla Hogdal~~

Författad af Christen Simonsson

Ismell Bruhn i Ånneröd

Aé: Eftersom det var en sak, som måste beslutas av länsstyrelsen, meddelade rätten att ärendet skulle sändas dit för avgörande.

Sid 5

No 2

Om syn på Dyne efter brand där.

Sid 9

No 3

Pehr Larsson i **Slön** lämnar in ansökan om att få godkänt drängen Jöran Olsson på Slön som **sockenskräddare** efter den till Strömstad avflyttade Olof Olsson.

Sid 13

No 5

I anledning af No 11 uti sidstledne Höste Tings dombok wille nu TingsRätten företaga sig thet härstädes anhängigegjorde mål om en **ordinaire Bya= och strandewäg öfwer hemmanen Skjårs ägor**, för them och kringliggande bygd, hwarom af KronoBefallningsmannen Herr Anders Magnus Greiffe med twänne ojäfwige män af nämnden tils nu skolat skje tillförordnad syn och besigtning om bästa lägenhet. Men härwid anmältes nu, att såsom bekant är, innewarande winter, börjat så nära efter sidsta Höste Ting, och sedermera fortfarit med så starkt snöfall, att årstiden ej kunnat medgifwa wärkställighet af then tillförordnade besigtningen. Nu och som detta sig så förhåller, så upskjutes detta ärende åter till nästa laga SommarTing härstädes och 2dra dagen, då likwäl herr Befallningsmannen, bör hafwa den tillförordnade besigtningen ofelbart fullgjord.

No 6 Torpet Tohält under Treje.

Sid 15

No 9 *Aé: En stor mängd gårdars åbor i Tanum är instämnda för att inte ha skött snöskottning - uppräknigen står på flera sidor: Böter utdömdes.*

sid 23 : : : : : äro alla af Kronolänsmannen Wälackta Anders B. Hellberg inkallade och stämde att ansvara och lagligen plichta, för det de ei allena hela denna winter, utan ock i synnerhet, då de måndagen i förra weckan, eller den 15de sidst: e uti innewarande Martii månad, warit upbådade till snöens afskåtande utaf stora landswägen förnämligast? wid Tanum, ther mästa snöen fallit, wäl en del infunnit sig på stället, men åter genast bortgådt, utan att lägga minsta hand wid skåtningsarbetet, hwadan åtskillige resande, måst lida förlägenhet och skada, therföre och till mera lydnads winnande framdeles, påstås laga böter : : : :

Sid 25

No 10 Till TingsRätten ingafs följande:

Utaf KronoBefallningsmannen Ädel och Högackta Herr Andreas Magnus Greiffe har jag på nedanstående Dato, till låns bekommit en Summa penningar stor Ett Tusende Etthundra Ottatio Twå dahl: r och Otta öre srmt: eller Etthundra Nittio sju rdr och Twå skil: r Specie, hwarföre jag utfäster mig att Ett år från Dato det återbetala, jämte Ränta af sex proCent, räknat tils betalning skjer, och hwarföre jag pantsätter min ägande **Munderings= och besittningsrättighet i Hede Gästgifwaregård**, utom mitt vidare hörande, att deruti taga laga Inteckning wid instundande Ting, om så åstundas, som försäkras af Wetteland den 6te Martii 1784.

Jonas Ehnebom:

sgr 197 rdr: 2 sk Specie

Till Wittne

C:W:Grauk

Israel O: Bruhn

Efter upläsande hwaraf, långifwaren Herr KronoBefallningsmannen Greiffe, anhölt om laga Inteckning uti then pantförsorefne fastigheten: Men emedan Gästgifwaregården Hede, är KronoRusthåld; Ty kunde thetta skulde= och Pantebref, icke efter wanligheten

Sid 27

heten uti InteckningsProtocollet uptagas utan blifwer i thet stället, här uptagit till then säkerhet för Borgenärens utlånade låneCapital, Ränta och omkåstningar, som laglig wara kan.

No 12 Härefter inlämnade Fourieren Wälmanhaftig Jonas Ehnebom en af Rustmästaren Anders Kamp och Börje Hansson på Wedön, under den 1sta sidstledne Martii utgifwen Löftesskrift, hwarigenom the therföre tråda i Borgen, att så wida förstnämde Fouriere, får af Tanums härads innebyggare upbära det af dem med sammanräknade 93 rdr 21 sk: Sp: nbewiljade sammanskått till **Gästgifwarehusens iståndsättiande på Hede**, det skall han ofelbart fullgjöra det ändamål, hwartill desse pengar anslagne äro. Och som wid undersökning det intygades, att förenämde löftesmän äro här i häradet bofaste och wederhäftige för hwad the i Borgen trådt; så blef bewis therom, å sjelfwa löftesskriften meddelat.

No 14 Kronolänsmän för Vätte har pensionerats. **Ny länsman** Anders Fielkander svär sin ed.

Sid 31

No 17 Många personer i Lur och Tanums socknar stämde för att de inte infunnit sig vid utställt möte att betala kronoutlagor .

Bland de angivna finns för **Överby gård** Anders Trulsson på **Långön**.

Sid 33

No 18 Till TingsRätten ingafs följande:

Ny sida

Sedan wy; dock ey annorledes än genom Resande och wägfärande uti dryg Ärfarenhet Kommit, at wy såsom närliggande wid allmänna Landzwägen, är underkastadt icke allenast

sid 35

Allenast uti Beswärligt wägelag, utan och eljest under wårtiden, då skiutzhästarna ifrån Hede, och **Rabbalshede Gästgifwaregårdar, dock mäst ifrån Hede**, är aldeles så uttröttade, at the Resande för sådana ordsaker icke kunna framkomma och således får Emottaga som oftas, en mycken beswärlig skjutzning, at sådana sådana tilfällen som nästan dagelig, skier sig tildrager och som thet icke är tilbörliget eller näkas kan, så wida möyeliget är, at the Resande förhindra, men aldenstund det merendels så tilstöter med sådan skjutzning, at våra hästar omöyeligen icke hwarken kan utstå eller tilräka och som thet oss underligat förekommet at alenast? wi som uti ett så stort och närre tilsammans Liggande Bygdelag är Belägne

Ny sida

Belägne skulle våra sådant allena ålagde som Långt öfwerskrider vår förmåga, förthenskull nödsakas wy at allerödmjukast hos wälborne herr Lagmannen, samt högt ärade wällofl. TingzRätten anhålla, at the öfrige våra

nästgräntzande grannar, såsom Ett helt hemman Neder Rungstång, ett helt Dito Ljungbytorp, ett helt Dito Utängen, ett halft Dito Neder Lundby, Ett halft Björneröd, ¼ dels Dito Hoftorp måtte Jemte Oss åläggas at dehltaga uti en sådan Beswärlig skjutznig under afwachten om TingzRättens Gunsträttwisa utslag häröfwer.

Johan Christopherson

Anders Persson

i Öfre Rungstång.

Efter upläsande hwaraf, TngsR:n ~~öf~~wid öfwe~~r~~wägande finner, det böra sökandene härmed wända sig till Konungens Befallningshafwande, och thess förordnande härom söka och afwackta.

Omkring sid 77 finns ett par mål som berör folk på **Hessland**.

Sid 91

No 58 För En Rd 40 sk:rs resterade auctions Jnrop å Klefwa den 5 Octobr 1782, ränta ifrån sama års slut och Rättegskostnad, lagförer Fouridren Wälmanhaftige J: **Enebohm** Magnus Andersson på Haga?, hwilket Inrop, emedan det af Kronolänsman Wälaktad Anders Hellberg för sden ärkännes alt therföre den sidstnemde tå betalning åläggas jemte 6 procents ränta och 24 sk. i Expenser och det wid anfordran derest utmätning ei lidas will.

Sid 95

No 62 Efter begärte: : : låta inkalla och såsom wittnen edeligen afhöra de personer, som sine skriftelige bewis utgifwit, angående **Trangrumsets wärkan på Fiske och hamnars upgrundningar** med mera : : : : : Therefter ingaf Casseur Sörensson, en i förberörde ämne, utgifwen skriftelig Attest, så lydande: Imo: Att sillen i år, gådt lika nära stränderne, så wäl till Trankok, der Tran blifwit kokad, som å andra stränder, der inga Trankok warit, nu som förr der wi fiskat.

2do: Att wi på Lamholmen, hwarest Trankok är i

Sid 97

i år dragit i land mångfaldigt sill, det kunna wi på liflig Ed, så sant oss Gud hjelpe till lif och själ, med hand å Bok bekräfta, om så påfordras skulle. Gullholmen den 19 Decembr. 1783,

Jon Pehrsson

Petter Ivarsson

Hans Halfwardsson

på Kalfö

på Sannäs.

på Kosterön.

Sören Jacobsson

Wadfiskare

Mattis Olsson

på Kosterön

på Grebbestad.

Jon Olofsson på Ressön i Lurs sockn.

Till Wittne

Innehållet af föregående Attest, wilja wi äfwen med liflig Ed bestyrka.

Jörgen Helgesson

Hans Eliasson

Christen Nilsson

i Nöddön

på Daftön

i Wik.

Efter upläsande hwaraf : : i åfwan förmälte ärende inkallade och närwarande wittnen lifligen afhörde, men anmälte therjämte, att ehuru then ingifne Attesten af flere personer är undertecknad, dock och emedan han fådt spörja, att en stor del af de förste Attestanterne, dels wid denna tiden icke äro hemmastadde, dels sjuke, dels ock så som långwäga härifrån boende, nu icke kunna införscaffas, så har han till besparande af tid och kåstnad, nu allena acktadt nödigt att inkalla the Tre sidste, som Attesten undertecknad, eller Jörgen Helgesson i Nöddön, Hans Eliasson på Daftön och Christen Nilsson i Wik, om hwilkas edeliga afhörande, han nu egenteligen anhölt. Och som wid undersökning och efterfrågan therom, thet allmänt intygades, att thesse äfwen äro Wadfiskare, hwilka ej mindre thet sidstledne, än the förre åren, silfisket städse idkat och therom wäl underrättade woro; Så förekallades the sidstnämde och sig för Rätten instälde, mot hwilka wid ytterligare undersökning, intet hinder befants, med mindre the såsom ojäfwige afhöras måtte, hwadan och uppå föreställning att noga förblifwa wid sanningen, the Jören Helgesson, Hans Eliasson och Christen Nilsson, med hand å Bok lifligen aflade then wanlige wittnesEden, som sedermera sig åberopade thetas förut utgifne och undertecknade

Ny sida

de Attest, hwilken sådan, som den förut ord från ord uptagen finnes, utur protocollet dem förelästes, då de försäkrade, att de thensamma till alla delar ärkänna, och med all trygghet taga innehållet deraf uppå deras nu aflagde Ed, läggandes äfwen thertill, att som sillen, lika med större delen annan fisk, gjerna följer winden, så och enär långwarig Ostelig wind infaller, synes det att hon förminskas och ej går så nära landet utan meraföljer stränderne? eller diupen?, men aldrig hafwa the förmärkt, att sillen skyr för något Trangrums, förnyandes på sådan grund förenämde wittnen åfwanförmälte Attest uti båda ther anförde delar.

Och som thereafter icke något vidare härwid återstod, så och uppå begäran, bewiljades öfwer hwad nu förelupit, behörigt bewis genom utdrag af protokollet.

Sid 143

No 128 Mål, där Hans Olsson i Hogar, Lur, förekommer. Mjölaren på Apelsäter inkallad som vittne. Hans namn är Hans Malm.

Sid 157

No 134 Kapten **d'Orchimont** stämmer Hans Jonsson i Graneröd för att han tar emot säd för malning på sin skvaltekvärn, vilket är till förfång för kaptenens inte långt därifrån belägna tullkvärn.

Sid 163

No 139 Berör Ottersson på Saltö.

Sid 171

No 148 Borgaren Hans Kloth instämd för att han har **slagit efter bonden Cornelius Olofsson från Mosstorp, när han reste förbi på landsvägen.**

Sid 177

No 155 Om en såg på Strand i Hogdal.

Aé: Följande mål har samband med Tjuv-Halvord.

No 156 För TingsRätten instälde sig HåfRättsLiqvidationsCommissarien och Kronolänsmannen i Bullarens härad Wälbetrodde Magnus Berggren, hwilken upwisade ett af honom jämte

Sid 181

te wederbörande Executionsbetjente undertecknat skrifteligt bewis under den 20de sidstl:e Martii, som utwisar, att de å sidstnämnde dag hade infunnit sig hos Torparen Olof Andersson på Krokane under EdSemb i Nafwerstads sockn, att hos honom utexeqvera de böter till 13 rdr: 16 sk:r, han wid sidstledne HøsteTing härstädes blifwit ådömd, för det han hyst och dölgt, den för flere stölder misstänkte och anklagade **Thore Hoffman**, men att de dertill, hos bemälte Torpare icke ringaste tillgång funnit, hemställandes således i hwad annat straff desse böter förwandlas måge. Och som det wid ytterligare efterfrågan härom, allmänt intygades, att åfwannämde Torpare Olof Andersson på Krokane, är så aldeles utfattig, att hos honom ingen minsta utväg till penningebot kan wara att tillgå; Så och likmätigt 5 Cap: 4 § Str.B:n: pröfwar TingsRätten rättwist, att förbyta the honom ålagde böter till Tolf dagars fängelse wid watten och bröd, hwarmed han dess förbrytelse i thet stället umgälla skall.

No 157 Här fortsätter kapten **d'Orchimonts** mål från hösttinget mot Andes Andersson i Elofseröd angående dennes sågkvärn.

Sid 183 **Aé: Avser Sven Tranbergs arv.**

No 159 Wid sistledne desse häraders laga HøsteTing, hade enligt dombokens innehåld wid samma Ting under No 122, Olof Anundsson i Nösteröd och **Christen Andersson i Hogar**, uti då med Nils Rassmussons samtycke, till TingsRätten inlagd skrift begärt, att den förre eller Olof Anundsson, som har dess afl:e swärFaders Sven Tranbergs doter Ingrid Tranberg hos sig i hus till försörjande, sedan hon och hennes man Nils Rassmusson uti fattigdom och elände råkat, måtte tilläggas någon ärsättning derföre af Ingrids utestående Fädernearf, thet skriften med mera i HøsteTingsProtocollet widlöftigare innehåller; Men som TingsRätten då ärhindrat sig, att Capitainen Wälborne Herr Wilhelm Albrecht von Orchimont woro anförtrodd någon befattning med bemälte Ingrid Tranbergs Fädernearf och förvaltningen deraf; Så har samma skrift blifwit utställd till Communication med honom, att deröfwer nu thess utlåtande afgifwa. Enär TingsRätten nu

Sid 185

nu således wille sig detta ärende företaga, war ej mindre Herr Capitain von Orchimont, än sökanderne personligen tillstädes, för hwilka HøsteTingsprotocollet samt de sednares deruti intagne skrift i Rätten uplästes hwarefter wälbemälte Herr Capitain tillkännagaf, att han ej förr än i dag, då han i andre mål sig här infunnit, om åfwannämde sökandernes begäran fådt någon kundskap, och har således icke kunnat wara beredd med the uplysningar som härtill höra, dock ärhindrar han, att hos ena sökanden skall innestå wid pass 50 dr smrt: eller 8 rdr: 16 skr samt Twå års Ränta, hwarföre han bör göra rätt, men i öfrigt gifwer Herr Capitainen tillkänna, att han för sin del ingalunda kan bifalla eller tillstyrka, det Capitalet eller hufwudstoden af Ingrid Tranbergs Fädernearf får till större eller mindre del tillgripas, utan fastmera söker han sådant på det högsta att bestrida, emedan Räntan allena bör användas till hennes understöd, sedan hennes man, som om dess försörjande borde draga försårg, nu går omkring i bygden och med tiggande för sin del förskaffar sig födan.

Sökanden Olof Anundsson häremot, yrkade innehållet af dess wid förra Tinget inlagde skrift, och afsade sig med annat wilkår Ingrid Tranbergs försörjande.

Men som wid efterfrågan ingenthera kunde förewisa antingen thet åberopade afledne Sven Tranbergs förordnande af den 6te Junii 1774; ej heller något document som wisar hwad författning TingsRätten förthetta härwid kunde hafwa widtagit och hwilket således icke kunde få mothandlas; Så såg TingsRätten sig nu utur stånd, att detta ärende för denna gången kunna med slut afhielpa, utan uppskjutes thet altfördenskuld thetmed till nästa laga SommarTing härstädes och Fjerde dagen, då det åligger sökanderne, att de felande nödige handlingar införskaffa och här förete, så framt de annars TingsRns sluteliga utlåtande härwid wilja winna, då och Herr Capitain von Orchimont äger att sig närmare härutinnan utlåta, hwad han sig befogad finner.

Sid 193

No 163 Å samtelige sjutslagets wägnar under **hjelpeGästgifwaregården Ejgst**, instälde sig Anders Mattisson och Hans Julsson i Båleröd, Juhl Olsson i Nedre Högstad och Michel Halfvordsson i ÖfreHögstad, hwilka till TingsRätten inlämnade en så lydande skriftelig inlaga:

Sid 191

Sedan några hemmans åboer af dem som äro ålagde at hålla Reserveskjutsen under Eigsts Giästgifwerie, dels igenom olyckor mistat sine hästar, och förmedelst fattigdom ey förmåt skaffat sig andra igen, dels för andre ordsaker blifwit befriat från skjutsens utgörande, at häste=

Sid 193

häste antalet wid berörde Giästgifwerie derigenom på en tid ansenligt förminskat sig, och den utgående skjutsen deremot förökt sig mera nu än förra åhren, utom den alt **förswåra och beklageliga foderbristen** ej nu äro stadde uti, at wij ser oss utur stånd wara, kunna utgöra den skjutsen som wid Eigst giästgifwerie ärfordras;

Fördenskull anhålle wij hos Herr Lagmannen och Högtärade Tings Rätten ödmjukaste, thet följande hemman måtte blifwa ålagde till understöd under merberörde Giästgifwerie, at åhrligen skjutsa med efternämde häste antal, 2½ månader om våren, och en lika tid om hösten. Neml. 3 hela hemman Stora Massleberg a 3 hästar hwardera, gör 9 hästar, 1 helt Stora Hjelmsstad med 3 dito och ¾ Lilla Ibm med 2 do som gör tilsammans 14 st. hästar; hwaröfwer wij afwakte högtärade TingsRättens gunstiga utslag.

Å skiutslagets wägnar

Anders Mattisson,
i Båleröd

Hans Julsson
i Båleröd

Upsatt af

CW? Grauk

Jul Olsson
i Neder Höystad

Mickel Halfvordsson
i Öfre Höystad

Wid företagan= och upläsande här af war KronoBefallningsmannen Herr Anders Magnus Greiffe tillstädes.

Och woro jämwäl härwid inkallade att höras, åboerne på de till hjelp wid åfwannämde Gästgifweri föreslagne hemman, neml:n från Massleberg, Olof Mattisson, Olof Jonsson, Olof Andersson, Christen Andersson och Olof Olsson samt Anders Andersson, hwilka sig genom den sidstnämde å de öfriges wägnar befullmäktigad, härwid infunno. Från Stora Hjelmsstad, woro åboerne derstädes, Anders Trulsson, Anders Olsson och Nils Andersson tillstädes. Men åboerne från Lilla Hjelmsstad Olof Trulsson och Thore Frilling, instälde sig genom Ombud nämдемannen Gustaf Trullsson i Buvall.

Wid undersökning om beskaffenheten till belägenhet och det mera med åfwannämde hemman, gaf Anders Andersson från Massleberg tillkänna, att nyssnämde theas hemman, är belägit wida öfwer En Fjerdings wäg och i det närmaste en half mil från Gästgifwaregården Ejgst, hwarförutan the äfwen skola hafwa then olägenhet, att theas hamn och utmark sträcker sig ända till norska gräntsen, så att då de enär bar mark är, icke hafwa annan utwäg, än att ther släppa sine hästar i bet, kunna the ofta gå till Fjälls ända åt gräntsen, och då de merensdels hafwa öfwer en half mil att upsöka dem, kunde ofta snart hela dagen åtgå till deras uphämtande, hwadan alltså

Sid 195

alltså Massleberg påstås wara ganska obelägligt, att på något sätt wid förenämnde gästgifweri underläggas. detta upgifwande om Massleberg, intygades af nämnden och flere sig så förhålla, och att åboerne derstädes, wid många tillfällen knappast skulle wara i stånd att fullgjöra sjutsningen. Men om Stora och Lilla Hjelmsstad gafs tillkänna, att desse hemman ligga närmare och föga en Fjerdings wäg från gästgifwaregården Ejgst samt hafwa dessutom samfält utmark med Grälös tillhoppa, som förut är nyssnämde gästgifweri underlagt, hwilka således skola utan synnerlig swårighet kunna utgöra Stora Hjelmsstad Tre och Lilla Hjelmsstad Twå eller Fem hästar tilsammans.

Enär Herr KronoBefallningsmannen Greiffe häröfwer hördes, medgaf han att Massleberg är nog obelägligt till underläggande wid Ejgst gästgifweri, men trodde att Stora och Lilla Hjelmsstad såsom mera tjenligt, kunde derwid tarfwas, läggandes härtill, att mycket klagomål och olägenhet bland sjutslaget wid berörde gästgifweri, skall härröra theraf, att handelsmannen i Strömstad Herr Christopher Nordberg, såsom ägare af Ejgst gästgifwaregård, hwilken bör sjutsa med Tre hästar, aldrig skall utgöra denna sin andel i sjutsningen, hwarföre och om han blefwe tillhållen att fullgjöra denna sin skyldighet, och sjutslaget blefwo förstärkt med Fem hästar från Hjelmsstad hela året igenom, Herr Befallningsmannen anser sådant för så tillräckeligt, som behof gjöres, och hwilket therföre woro thet han wille tillstyrka.

Häröfwer afsades följande

Utslag

TingsRätten anser wäl i anseende till de

Ny sida

de anmälte omständigheter, sjutslaget wid Ejgsts gästgifwaregård kunna tarfwa någon hjälp och förstärkning. Men som bland de dertill föreslagne hemmen, Massleberg finnes ej allena ligga längst aflägsse från gästgifwaregården, utan ock hafwa en så obeläggig betesmark för sine hästar, att de något deltagande uti sjutsningen, föga försvarligen och med ordning åstadkomma kunde; Så finner TingsRätten thetta hemman otjenligt, att berörde gästgifweri underläggas. då åter sjutslaget tarfwar understöd, och det anmält är, att gästgifwaregården Ejgst, som borde i sjutsningen förnämligast deltaga med Tre hästar, sådant aldrig fullgör, finner TingsRätten thet nödigt wara, det bör Hrr KronoBefallningsmannen Greiffe, lämna sjutslaget den ofelbara och säkra handräckning, att ägaren af berörde gästgifwaregård tillhållles städse och oförsummeligen, i sin rätta ordning, thenna sin skyldighet med the anslagne Tre hästar, hädanåt fullgjöra, så att sjutslaget ej vidare må hafwa fog theröfwer klaga.

Och enär likwäl sådant ej will förslå till den nu mera än tilförene förökade sjutsningens ordenteliga uprätthållande, tå och thet thertill kommer, att en åbo Anders Sigfridsson i Grållös af gamla sjutslaget, förmedelst iråkad oförmögenhet, kommer att derifrån tils vidare, till mistning i sjutslagets tillräckelighet afgå; Så anser TingsRätten nödigt, att wid sådant förewettande, såsom ständig förstärkning uti sjutslaget till Ejgst, anslå af the i öfrigt föreslagne samt såsom tjenlige

Sid 197

lige och thertill beqwäme fundne hemman Stora Hjelmstad ett helt, och Lilla Hjelmstad TreFjerdedels mantal, att hädanefter i richtig ordning sjutsa, thet förra med Tre, och thet sednare med Twå hästar, hwilken tillökning, TingsRätten för sin del finner wid Ejgst Gästgifweri nödig och äfwen bristen thermed tillräckeligen wara årsatt. Som dock alt, Konungens Befallningshafwandes vidare bepröfwan= och godtfinnande hemställes.

No 164 Härwid war tillstädes KronoBefallningsmannen Herr Anders Magnus Greiffe, men någon gästgifware från **Ejgst** infant sig icke, utan sedan Herr Befallningsmannen anmält, att nuwarande ägare af hemmanet Bovall, Prosten Högårewördige och Höglärde Magister Herr Magnus Toren, genom dess försårg undfådt del af Anders Sigfridssons befrielse och Bovalls föreslående i stället till sjutsning med 1 1/3s häst, hwaröfwer han i dag borde sig utlåta, inlämnades

Ny sida

nades ett från Wälbemälte Herr Probst ankommit skrifteligt anförande i samma ärende, så lydande:

S:T: Till TingsRätten

Uti målet rörande skiutsning från gästgifwaregården Eigst i stället för Anders Sigfridsson i Grållös hwartil han föreslagit hemmanet Bovall, har jag såsom dess ägare i ödmjukhet måst göra följande anförande:

Det lærer Anders Sigfridsson i hast sedt derpå, at hemmanet Bovall ej tyckes ligga så långt ifrå Eigst då man kun-

Sid 199 (PRINT)

kunde i rätte linea, få göra en ny kiärrewäg öfwer en hop in ägor han torde deremot ändra sitt förslag då han blifwer underrättad, at ingen annan kiärrewäg finnes från Bovall til Eigst än igenom Stora Rågstad; hwilken wäg ändå fordrade mycket arbete om den med beqwämlighet skulle kunna nyttjas. Men denna wägen är 3 gånger längre än afståndet i rätt linea synes wara frå Eigst.

bemälte wäg kan så mycket mindre undwikas, som för någre år tillbaka igenom Kronobetjeningens undersökning befantz at den af uråldriga tider warit för ofwanliggande hemman utsedd såsom Byewäg eller färwäg till landzwäg, stad och strand; och dertil bör alltid hållas öpen, oackadt den stryker igenom Bovalls bäste åker och ingiärde. Genom hwilken nödwändighet Bovall ej annat kan än förskonas för den lasten at anlägga en ny wäg längz igenom des åker och ingiärde åt en annan sida endast för at med skiutsning biträda på någon tid och at tillika anlägga en ny grind längst bort frå husen, hemmanets ägor til ej ringa skada. Skolandes jag och, om besigtning skulle anställas, upwisa Document för KronoBetjeningens undersökning.

Härtil kommer at åt den tracten der Bovall ligger, är icke något annat hemman skiutsen underlagt; hwilket, wid sine tilfällen, förorsakar hinder och resandes uppehåld; då deremot til resandes forthielpande winnes mycken tid och giästgifwarens beswär lindras, när flere skiutzhemman ligga i et grannelag tilsamman. Ehwad

Ny sida

Ehwad afseende kan göras på denne sidsta omständigheten, så kan jag ej annat än i högsta måtto, påstå, at i anseende til den länge omwägen genom den så kallade Röstan och Stora Rågstad från Bovall til Eigst, andra hemman ligga lägligare. äfwen som ock är ostridigt, at det woro en oordentelig kåstnad på allmogen, at uparbete en ny Kiärrewäg på en oländig utmark, endast för Bovalls deltagande i skiutsningen; särdeles som oundwikeligt är, at skiutsningsskyldigheten måste återfalla på Anders Sigfridssons hemmansdel, så snart hans siuka hustru åter tilfrisknar, eller med döden afgår.

J anseende til ofwannemnde anhåller jag ödmjukeligen, det tacktes Wälborne Herr Lagmannen och Högtärade HäradsRätten giöra Anders Sigfridsson alfvarsam föreställning at ej vidare yrka sitt påstående emot Bovall, förrän han noga giordt sig underrättad om sanfärdigheten af detta mitt anförande, samt at alla de hemman som förut äro skiutsen underlagde, hwart för sig nog äre det antal hästar, som emot hemmantalet swarar.

Ty fall han detta uturacktlåter, torde jag finna mig nödsakad at med särskilt Rättegång söka honom, ifall befinnas skulle, at han med origtigt angifwande welat förleda domstolen och förfördela mig.

För öfrigt underställer jag ödmjukeligen Wälborne Herr Lagmannens och Högtärade Härads Rättens mogna bepröfwande, om icke med god ordning woro enligast, om hela skiutslaget efter skiedd föreställning, sins imellan öfwerenskommo at förskona för skiutsning den som olyckan för någon tid träffar. Emedan det alltid händt och ärligen händer, at en och annan på längre

Sid 201

gre eller kortare tid, blifwer satt utur stånd at skiutsa, dels igenom olyckor på hästar dels siukdomar och dödsfall af folket.

Warandes så mycket större skiäl til en sådan öfwerenskommelse, som man wet, at rörelsen af de resande på den orten ei är så stark, at ju skiutsningen af skiutslaget kan bestridas, om än skulle hända, at nu det ena nu det andra hemmanet genom olyckshändelser, skulle på någon tid, wara oförmöget at, efter ordningen, deruti deltaga. Hwilken fråga med fulla skiäl kan afgjöras då man från andre orter i länet kan skaffa bewis huru stark och trägen skiutzing det tilslagna skiutslaget kan och bör tåla, utan at klaga öfwer större tunga än andra deras medbröder i samma Län och på samma Landzväg.

Magnus Toren

ägare af skattehemmanet Bovall

Sid 201

Efter upläsande theraf och närmare öfwerläggning häröfwer, intygades thet vidare och medgafs af Herr Befallningsmannen, att sedan Ejgsts gästgifweri, redan ärhållit förstärkning af Fem hästar, kunde Bovall till underläggande umbäras, och sjutsningen thy förutan uppehållas med thet antal hästar thertill nu är att tillgå.

I anseende härtill afsades theröfwer följande

Utslag

TingsRätten finner wäl, det bör Anders Sigfridsson till godo njuta then förmedelst iråkad oförmögenhet, af Konungesn Befallningshafwande honom tilswidare bewiljade befrielse från för thetta utgjord sjutsning wid Ejgsts gästgifweri: Men tå sådant gifwit anledning till förslag om hemmanet Bovalls underläggande i stället, till then therigenom förordsakade afgangs ärsättande; Så och utom thet, att slikt för sig sjelf, utom Bylag med andre sjutsande, belägit hemman, icke passar till särskilt underläggande med En och entredjedels häst, finner TingsRätten, att enär Ejgsts gästgifweri, redan nyss wunnit tillökning uti förra Reservesjutsen, med Fem hästar, som skjäligen anses för tillräckeligt, bör hemmanet Bovall så mycket mer therfrån wara fritt, och vidare fråga om annan ärsättning för Anders Sigfridssons afgang numera förfalla.

No 165

På sjutslagets wägnar till Hede gästgifweri, andraga Petter Torsson, Jon Andersson, Simon Olsson, Anders Gissleson, Olof Olsson, Pehr Hansson och Måns Olsson från Neder Semb, uti inlagd skrift till TingsRätten, huruledes förmedelst ännu påstående winters owanligt framhårdande långwarighet, de måste se sig försatte uti **foderbrist**

Sid 203

foderbrist och jämte fara att förlora sine hästar hwarmed the sjutsen underhålla skulle, thessutom i then förlägenhet stadde, att the åtminstone icke förmå sin skyldighet wid sjutsningen efterkomma med mindre the af flere hemman warda understödde, så länge och intill dess deras hästar kunna stå att räddas uppå sommarbete, föreslåendes thertill Stora och Lilla Hoghemb, Norr och Söder Fosshemb samt Fossumtorp, att emedlertid uti sjutsningen deltaga efter riktig tour och ordning med gamla sjutslaget.

Häraf hade the föreslagne hemmansboer undfådt del och frihet, att sig theröfwer nu utlåta, i anledning hwaraf åboerne på Fosshemb, uti ingifwen skrift söka undanbedja sig den sökte hjelpen wid Hede Gästgifweri, förebärandes, att the dels skola wara af the swagaste foderhemman, dels längre från Gästgifwaregården belägne, Och således förmena, att hemmanen Lilla Oppen, Tågeröd, Wästerby, Hwitlycke, Tegneby och Utby fasthåldre dertill kunde anslås. Men härwid war Kronolänsmannen i häradet, Wälackad Anders Hellberg närwarande, hwilken wid undersökning härom påstod, att Hoghems och Fosshembs samt Fossumtorps hemman, både förut härtill warit nyttjade, och äfwen thertill äro närmast och bäst belägne, hwarföre han för sin del föreslår, att desse underläggas till att hjelpa med Twå hästar af hwarje half gård, så att Fosshem utgör 8, Fossumtorp 3 och Hoghemb 6 hästar, hwilken hjelp han ock medgifwer i nuwarande swåra belägenhet wara oumgängelig.

Häröfwer afsades följande

Utslag

Enär thet är uppenbart, att närwarande winters owanliga strånghet och långwarighet

Ny sida

riighet, förordsakat en allmän nöd och foderbrist, hwaraf ej den minsta fölghden är, att the sjutsande åboers hästskreatur medelst föga eller ringa underhåld warda så förswagade, att det gamla sjutslaget icke efter förra wanligheten kan sjutsningsbeswäret utstå och sin skyldighet derwid uprätthålla, och alltså wärkelig nöd och trångmål för handen är, att de tilltränga det sökte understöd i sjutsningen; Så finner TingsRätten nödigt och angelägit, att härigenom till Hede Gästgifweri anslå och underlägga, såsom understöd för det öfrige sjutslaget, hemmanen Stora och Lilla Hoghemb, Norr= och Söder Fossum samt Fossumtorp såsom dertill bäst tjenlige och belägne, att nu genast sjutsa med Twänne hästar af hwarje halft hemman, intill nästa Midsommar, då sommarbete kan fyllest förslå till kreaturens bärgning, hwarefter denna hjälp kommer att uphöra.

No 166 Äfwen och å samtelige **sjutslagets wägnar till Wiks Gästgifweri**, anmäla uti inlagd skrift till TingsRätten, Jöran Hälgeßon och Lars Andersson från Nödön, Daniel Jonsson i Neanberg och Jöran Jöransson i Hedängen, den nöd och swära belägenhet sjutslaget måste ärfara, i thet ännu påstående winters owanliga stränghet och långwarighet försatt them med många andra i **ytersta brist på foder till kreaturens** widmackthållande, hwarigenom theas hästar blifwit så utmärklade och af sig komne, att the omöjelige så ofta som tillförene, med them skola sjutsning kunna åstadkomma, anhållandes derföre, att af andre närliggande hemman, till hjälp warda understödde intill dess gamla sjutslaget, då fult sommarbete

Sid 205

sommarbete blifwer, kan hinna få sine kreatur så uprättade, att de sjutsen i wanlig ordning förmå utgjöra, föreslåendes till sådan understöd, hemmanen Slön, Holma, Renshogen, Räfön och Elsängen, att till sjutslagets medhjelp underläggas tils vidare.

Härwid woro inkallade att höras, de åfwannämde föreslagne hemmans åboer, af hwilka förekommo, Pehr Larsson och Lars Andersson i Slön, Hans Nilsson, Hans Christensson och änkan Anna Andersdöter i Holma, Tomas Björnsson genom dess son Truls Tomasson i Renshogen, Mattis Hansson, Lars Jöransson, Olof Nilsson och Mattis Trulsson från Räfö, Lars Mattisson, Anders Mattisson och Jon Assjersson i Elsängen.

Wid undersökning i anledning häraf om den härutinnan sökte sjutsningshjelp, blef thet wisat och intygat, att hemmanen Slön och Holma, äro Fängesjutsningen underlagde, hwadan åboerne therstädes andraga, att thet will wara them så mycket omöjeligare, någon annan sjutsning bestrida, som Fångeföringen desse sednare åren ganska mycket tilltagit, och det ofta kunde hända, thet the till båda sjutsningarne kunde blifwa upbådade, då de ej annat kunde, än wara utom skuld om etdera blefwe eftersatt föreslåandes i deras ställe Öfwerby ett helt mat: lika nära? belägit med the nysnämde? . Men åboerne från Renshogen, Räfö och Elsängen, kunde icke upgifwa något hufwudsakeligt hinder, vidare än de beklagade sig öfwer samma swära belägenhet, som sjutslaget och nästan enhwar i allmänhet måste widkännas, af kreaturens förswagande genom den dageligen öfwerhand tagande foderbristen.

TingsRätten yttrade sig häröfwer uti

Ny sida
uti följande

Utslag

Emedan det befinnes, att bland de föreslagne, hemmanen Slön och Holma, förut äro Fängesjutsningen underslagne; Ty och på det bästa ordning, som möjelig är i båda delarne må bibehållas, och så långt det sig gjöra låter, intetdera blifwa försummat, finner TingsRätten the åfwannämde, eller hemmanen Slön och Holma, utom hwad them förut ålagt är, icke med en ny sjutsning kunna betungas. Men tå sjutslaget till Wiks gästgifweri, äfwen som the flere, äro genom Winterens owanliga längd, råkade uti foderbrist och then wanmagt med förswagade hästskreatur, som theraf härrörer, anser TingsRätten them wara i wärkeligt behof om hjelp och understöd wid sjutsningen, hwatill the i öfrikt föreslagne hemmanen, Räfö 1 mtl, Elsängen jämwäl 1 och Renshogen ½ jemte Öfwerby 1 helt mantahl i så måtto anslås, det skola de såsom understöd för det öfrige sjutslaget, nu genast sjutsa med en häst på hwarje Fjerdedels mantal eller Twå på hwarje halft hemman, intill nästa Midsommar då sommarbetet kan förslå till kreaturens Räddning, hwarefter denna sjutsningshjelp, sedermera kommer att afstadna.

No 167 Upropades enligt No 83 i HösteTingsdomboken upskutna målet, emillan änkan Madame Johanna Bohman å sterbhusets wägnar efter afledne Borgaren Hans Bohman i Strömstad käreande, och afledne Sven Tranbergs samtelige arftagare, Oluf Anundsson i Nösteröd, **Christen Andersson i Norr Hogar**, änkan Märta Swensdöter i Hede, samt Ingrid Swensdöter i Öfre Nösteröd swarande, angående käreandeänkans påstående, det måtte swaranderne åläggas, efter dewras afledne swärFaders och Faders afledne Sven Tranbergs utgifne Förskrifning, betala till sterbhuset en skuldfordran

Sid 207

skuldfordran stor 16 rdr: 32 skil:r Specie, jämte laga Ränta och ärsättning för Rättegångskåstnaden.

Wid uprop infant sig kärandeänkan genom befullmäktigat Ombud vice häradshöfdingen
Wälb:ne Hr Olof Greiffenschutz, men swaranderne woro personligen tillstädes, ingifwandes
kärandefullmäktigen till fordrans bestyrkande ett så lydande skuldebref:

Undertecknad hafwer till Låns bekommit för min måg Olof Anundssons i Hede räkning, af
Borgaren Hans Boman, en Summa uti Banco T:sedlar Etthundrade dahl:r srmt, som med mitt namns
undersättjande bekräftas. Strömstad d: 1 Oct:br 1770:

Sgr 100 dr: srmt

Sven Tranberg

Till Wittne:

S:T:B:

B:L:Hellberg

I Kieball Skee sockn

Efter upläsande häraf, sökte swaranderne bestrida den åkärade fordran, under inwändning, att
then icke warit upgifwen och bewakad wid Boupteckning och skifte efter antingen afledne Sven Tranberg eller
dess före honom med döden afgångna hustru Marin Pehrödter, efter hwilken the förewiste, de uprättade
Bouptecknings= och skiftebrefwen under den 1 Febr: 1773 och den 1 Junii 1776, hwilka funnos wäl icke
innehålla förberörda fordran, men deremot så Olof Anundsson, som de andre mågarne anmärkte för skuld till
sterbhuset, och uti det sidsta, Olof Anundsson till hwilken i frågawarande Summa, enligt Förskrifningens
innehåld, skulle wara lånt, för större Summa än de andre.

Kärandefullmäktigen androg härefter, att han förmodar, det den upwiste Förskrifningen både
fulltygar fordrans wärkelig= och richtighet, och att jämwäl tiden utwisar, att then icke kan wara förfallen på
sådan grund, som 9 Cap: 12 § HandsB:n omrörer, med mindre swaranderne med qwitto eller annat bewis, kan
styrka, att then redan blifwit betalt, men att bemälte fordran icke blifwit anmält wid the omrörde Boupeckningar,
skall hörrördt theraf

Ny sida

af, att afledne Borgaren Hans Bohman, dels icke wetat på hwad tider de för sig gådt, hälst han brukat att mycket
färdas på resor och wid samma tillfällen kunnat wara från orten bortowistande, dels skall han sjelf i lifstiden
omtalat, att Förskrifningen råkat wara förlagd och utur vägen kommen, så att han wid eftersökande, ej kunnat få
then igjen eller thereafter i tid utsöka sin betalning, utan påstår således ombudet, att som meranämde fordran är
till thes richtighet styrkt, det måtte sterbhuset tildömas sin betalning med Ränta therå, och det af Oluf
Anundsson för hwars Räkning Lånet skjedd, samt med 4 rdr årsättning för Rättegångskåstnaden.

Wid efterfrågan kunde icke å swarandesidan, antingen med qwitto eller annat bewis stykas, att
den ingifne Förskrifningen någontid tillförene blifwit betalt hwarföre TingsRätten stadnade uti efterskrefne

Utslag

Som then nu sökte fordran, 16 rdr: 32 sk:, å kärandesidan blifwit behörigen styrkt, med ingifwit
och förut uptagit skuldebref, om hwars richtighet, hwarken anledning, är att twifla, ej heller fordran så länge
stådt okrafd att then ju lagligen sökas och therå talas må, men theremot å swarandesidan, på intet sätt kunnat
wisas, eller annars anledning är, att then på något sätt blifwit godtgjord; Så och tå thet therhos, enligt
Förskrifningens innehåld, är tydeligt, att lånet skjedd för Olof Anundssons och icke någon annans räkning,
pröfwar TingsRätten likmätigt 9 Cap: 1 § HandsBn rättwist, döma honom Olof Anundsson skyldig, de fordrade
16 rdr: 32 sk:r såsom enskilt skuld, till afledne Borgaren Hans Bohmans sterbhus att betala, men Ränta, hwarom
skuldebrefwet ingen förbindelse innahåller, tillägges allena med Fem af hundra från lagsökningstiden,
skolandes i öfrigt Olof Anundsson wara förbunden, med Twå Riksdahl:r årsätta dess kärande wederparts härwid
hafde Rättegångskåstnad.

No 168 Mål mellan Ambrosius Zimmerman och rådman Magnus Ek i Strömstad om ett förmynderskap
för utrikes vistande sjömannen Olof Nordberg.

Sid 217

No 169 Mål som berör **Olof Kloth** och en sågkvarn.

No 182 Kronolänsmannen Wälackad Anders B. Hellberg tilltalar för underlåten snöskåting, wid hemmanen Hessland och Renshougen följande ther nära? intill boende af allmogen neml: Tomas Engebretsson, Anders Johansson?, Anders Grimsson och Essbiörn Andersson i Hessland, Lars Guddesson och des granne Hans Pärsson i Wälle, Christen Nilsson och Swen Pärsson uti Söby, Anders Hansson och Pär Andersson i Öfwerby, påståendes å them alla laga answar och böter fast mera, som sedan et upkommet yrwäder nästl. Tesdag och onsdag giordt Landswägen obrukbar och aldeles omöyelig för resande at färdas, sderne hwarken förleden gårdag, eller i dag, då stilla wäder warit, sökt skåta wäg igenom sniödrifworne at någon knappt framkomma än mindre? för domhafwanden med nämnden och the rättsökande, hwilka i dag samlats härstädes, utan hafwa alla desse fädt med swåraste arbete draga sig igenom för at kunna inställa sig; swarades?

Ny sida

des Hesslands åboer som i synnerhet wisat en utmärkt tredska, hålst de hela wintern icke wellat igenom skåta wägen utmed deras hus, thår sniöen till en owanlig högd lagdt sig, utan så godt som låtit innesniöa sig, hwarföre desutan fördubblade böter å them yrkas till mera lydnad en annan gång.

Wid företaget här af finner sig kde Kronolänsmannen, tillika med alla ofwan tilltalade, hwilka gemensamt föregifwa at de sökt giöra wägen brukbar, the förra dagarne i nästl:e wecka men nu ei trodt den wara så mycket igenyrad, som den wärkel. blifwit, förklarandes sig nu hafwa redan påbörjat skåtingen och skal det återstående så fort det låter sig giöra verkställas anhängandes alltså denna gång? om förskoning; Men kronolänsmannen påstår at de instämde icke måtte winna förskoning emedan de hela wintern warit försummelige och altsom det yrat?, låtit sniödrifworne öka sig till ännu större högd at de nu öfwerstiga både hus och giärdesgårdar, nästan omöyelige at till den nytta som annars bort, kunna genombräta och uppskåta.

Nu som utom det de tilltalade ei kunnat förneka deras försummelse, thet af hwad nu i dag händt domhafwanden med nämnd och de Rättsökande nogsamt är fullleligen wisat, huru liten sorgfällighet och hog sderne hafwa at fullgiöra en så angelägen skyldighet som den, at hålla stora landswägen ren och öppen för Resande, hwilket är så mycket angelägnare för allmogen sielfwa, i synnerhet them hka skiutsa, som större dehlen hafwa de utmagraste och magtlösaste hästar och alltså härigenom äfwentyra

Sid 231

det desse aldeles gå förlorade, alderföre, och då det icke eller kunnat tiena så nära intill Tingsstället boende till någon then minsta ...ing? at långt flere af allmogen de förste dagarne af Tinget fädt för en lika stor försummelse med sniö?skåting å annat ställe i häradet böta, pröfwat TingsRätten så mycket mera rättwist at the nu tilltalade utan undantag, til de uti 25 Capitel 11 § Byggninge? Bn för underlåten wägrödning utstakade En Rds böter, hwarthera sakfälla med skyldighet at derförut? genast hafwa satt? wägen i laggild stånd till undwikande af vidare answar, ägandes then thårmed missnöjde inom kl. 12 den 30 dagen härefter sig beswär uti Kgl Mts och Riksens Höglofl. Giötha HofRätt etc:

Sid 231

No 183

På lika sätt hade Kronolänsmannen Anders Fielkander låtit inkalla Anders Börjesson, Mattis Hansson, Anund? och Daniel Jonsson i Neanberg, Lars Andersson i Slön, Tomas Biörnsson i Renshogen samt Pär Ohlsson, Oluf Jonsson och Oluf Andersson i Risängen, tillika med åborne på Hollma, Hans Christenss., Hans Nilsson och Enkan Anna Andersdr jemte Per Larsson i Slön, Och emedan alla thesse såsom hörande till Wätte härad, och hwilka äfwenledes? lika dehltagit med alle the förenämde uti försummad sniöskåting med the ofwan upgifne obanade? ställen på stora Landswägen wid Hässland och Renshogen, som de med ...? hand rödia borde giör enahanda påstående om böter; Inställandes sig, jemte åkiäraren, samt. swaranderne hka genom Pär Larsson i Slön afgifwa en lika förklaring, med the öfrige tilltalade försummelige af Tanums härad samt

äfwen anhänga om förskoning; Men emedan enahanda förhållande, wid undersök-

Ny sida

ning, härom befants med thesse instämde, så mycket mera, som the alla bort wara theras närmaste granne af nestgräntsande Tanums härad till hielp å samma ställen på Landzwägen wid Hässland och Renshougen det de icke kunnat wisa sig mer än de andre hafwa fullgordt. Ty och uppå samma grund, pröfwat TingsRn thesse försummelige hafwa giordt sig skyldige till böter och derföre likmätigt XXV Cap: 11 § Bb. pliktfulla them hwarthera till En Rdr Specie, samt at genast fullgiöra snöskotingsarbetet, så förswarligt at deröfwer ei vidare klagas må. Then härmed missnögd är etc.

Sid 269

Inteckningsprot. vid VT i Vik

Sid 271

No 4

Inteckning i Kil, Lurs sn.

Andra inteckningsprot. vid ting i Vik

Kil bild 2980= sid 561 vid ST

Sör Keal bild 5100= sid 965 vid HT

Sid 281

ST 17 maj i Vik

Sid 293

No 6

Till TingsRätten ingafs en så lydande skriftelig inlaga:

(Aé: Skrivelsen har ett parti i början och slutet, som har strukits över för att passa som bilaga till detta protokoll.

Ett vanligt förekommande sätt att förenkla hanteringen. Det överstrukna avser adressering och sluthälsning till lagmannen, som tagit emot skrivelsen. Jag utesluter det överstrukna.)

S:T: Till Tings Rätten

Alldenstund wij hemmans=brukare uti Lurs sockn och Tanums Pastorat äro och blifwa esomoftast beswärade och betungade med Krono skiuts, och som Lurs sockn består af ganska få hemman samt endel af dem äro anslagna till Gästgifwaregården Skiällereds understöd, som ock endehl till at skiutsa på Biwägen ifrån Tågered till Nafverstad sockn, samt endel af samma sockn är anbefallter at skiutssa och fortskaffa

Sid 291
 Sa arresterande Personer, så at när desse hemman blifwa afdragne, så äro minsta delen igen, som kommer till at draga omsorg för, at Kronoskiutsen blifwer skiutsader och således är och har warit tyngsta bördan på oss hemmansbrukare uti Lurs sockn. Alt derföre anhålles nu ödmiukast hos Wällborne Herr Lagmannens så ock den Wällofl:e TingsRättens ombeprofwande och skiärskådande, at om icke Ahrendahls fierdingen, och Gåndahls fierdingen uti Tanums Pastorat och sockn måtte blifwa nu, såsom det war uti salig afledne häradshöfdinge Wällborne Herr Öslings tid, då desse nyssnämde fierdingar woro äfwen anslagne till Lurs sockns hielp och understöd at skiutsa alt hwad namn det kallas må af Krono=skiuts.

I afwacktan af underdånig ödmiukast Wälloflige TingsRättens utslag häruppå.

Christen Nillsson
i Söby

Anders Asgudsson
i Turrim

Tomas Olofsson
i Lursängen

Erasmus Björnsson
i Wasby

Erik Göthesson
i Hästhem

Ny sida

Olof Olofsson i
Turrim

And: Andersson
i Torrbahl

And: Olofsson
i Torrbahl

Gullbrand Eriksson
i Wahlebacka

Jac: Andersson
i Gisleröd

Hans Trulsson
i Tarrannön

And: Hansson
i Öfverby

And: Nilsson
i Ösby

Sid 293

Härwid war KronoBefallningsmannen Herr Anders Magnus Greiffe närwarande, som häröfwer hördes, men kunde nu ej uplysa, hwad om den äldre indelningen af Kronosjutsens utgjörande emillan Tanums och Lurs soknar, anmält blifwit. dock och emedan wid öfwerwägande häraf, denna fråga finnes bero twänne socknar emillan uti ett och samma härad, ther then ena är mer än Tre gånger större än then andra och

Sid 295

och hwarest then mindre soknen likwäl innehåller flere Gästgifwerier med indelning af thertill anslagne och ärforderlige sjutshemman, än uti then större; Ty finner wäl TingsRätten för sin del alt skjäl och billighet theruti, thet bör Lurs sockn, af the utaf Tanums sockn närmst belägne så kallade Arendahls och Gåndahls eller Gåneheds Fjeringarne, uti Kronosjutsningen hjelp och understöd njuta men härom och till winnande häraf, hafwa sökanderne, att med ansökning wända sig till Konungens Befallningshafwande, som om theras förstärkning uti kronosjutsningsbeswäret lærer behaga förordna efter then jämkning inom häradet, som ärnås kan.

No 7 En så lydande skriftelig inlaga ingafs härefter:
Sid 295

S:T: Till TingsRätten

Alldenstund wij blifwa ofta beswärade och betungade med skiutsning så wäll ifrån Wik, Skiällerröd samt Tågered och Skrammestad, så at wi näppel:n kunna den uthärda utom någon hielp och underhållande af närmaste Grannar som derom kring

Sid 297

Kring hafwa sina hemwister; samt tillika äro wij ganska oKunnige, om vårt hemman är till någon Gestgifware=Gård anslagen eller ey; och såsom det är omöyeliget at våra häst=Creatur kunna stå emot så wäll Krono skiuts, som Privat el:r enskilt skiuts: Alt derföre är vår allerödmukaste anhållan hos Wälborne H:e? Lagmannens så och den Wällofl:e TingsRätten om bepröfwande, at endera skiutsning, om det woro mögelit, wij måtte blifwa frijkallade och endtledigade förr, så framt våre häst=Creatur intet aldeles måtte wara i mistning om dess Krafter och huld; men oackadt alt detta, at så snart Privat skiuts kommer, så blifwa wij endels med Lockande, endels med trugande, helst om winteren och när siöar och Måssar kunna nyttjas för de Resande, så är det ingen möyel:t at undslippa någon skiutsning; derföre anhålles ödmukaste, nu wid detta tillfälle om den Wällofl:e TingsRättens skiarskådande, om icke wi måtte blifwa endtledigade och frijKiände ifrån alt Krono=skiuts; hålst emedan

Ny sida

wij intet kunna blifwa beståndande med våra hästar, till at skiutsa så wäl Krono skjuts, som Privat. I underdånig afwaktan och d. Wälloflige TingsRättens (Aé: *Det står så*) utslag häruppå.

Anders Andersson
Johannes Hansson
Skiuhlebo

Gulldbrand Siwersson
Nils Olofsson i

Sid 295

Men som wid öfwerwägande häraf, och tå TingsRätten härom wille höra närwarande KronoBefallningsmannen herr Anders Magnus Greiffe, han nu icke kunde uplysa rätta sammanhanget med Siverbo i anseende till sjutsningen; Så blifwer detta ärende förwist till dess närmare och tydeliga utlåtande, hwarmed han efter inhämtad behörig underrättelse, wid nästa laga Höste Ting härstädes och Första dagen, till TingsRätten inkomma bör, hwarefter domstolen enligt lag och beskaffenhet, thess vidare åtgärd meddela will.

Sid 319 *Aé: Här är skrivet med häradshövdingens bedrövlige handstil, varför tolkningen av vissa ord kan vara något tveksam.*

No 21 Likmätigt föregången åstämning har wäl **Tegelmästaren Hannibal Lind** på Miölkeröds Tegelbruk, sökt laga answer å Petter Thorsson på Nedre Säm och Erik Jonsson ifrån Gribbestöd för det the senare ifrån den förras folk, som warit afskickade med något hööfoder nästl:ne winter till Bullarens härad och kdens ther hafwande hemman Södre Säm, skall tagit något foder till theas hästar, samt uppå tillsägelse therifrån ei afstå willat, jemte Rättegångsomkostnader; Men wid sakens företagande, låter kåranden genom Anders Andersson under Knäm, tillika med å swds? wägnar Petter Torsson anmäla at Parterne belagt den upkomna twistigheten så at ei något i måhlet yrkas, hwarwid TingsRätten ock låter det bero och förblifwa.

Sid 321

No 22 Likaledes tilltalar **Tegelmästaren Hannibal Lind** på Mjölkeröds bruks drängen Anders Håkansson i Håkebytorp för det han, i afsikt at komma i kdens tjenst till Wårfrumässotid? detta år låtit sig lega samt derföre upburit 24 sk:r i städselpgr, men icke des mindre nu efteråt sig icke inställa wellat, utan påstår qwar blifwa i des förra tjenst, hwarjämte, och utan böter med det mera skadeståndsärsättning sökes. Wid företagande af hwilket måhl och emedan thet samma för kden äfwen anmäles af Anders Andersson under Knäm, som inlämnat stämningen, at wara förente och afstått TingsRätten till föllje deraf låter saken therwed bero och förfalla.

Sid 323

No 26 På begäran från Konungens befallningshavande begär rätten, att Vette och Tanums innevånare, liksom tidigare innevånarna i Kville och Bullaren, skall komma fram till en tydlig ordning på hur, när och av vilka **snöskottning och snöplogning** skall utföras. Samtliga sidor printade, men endast delar noteras här.

Aé: Protokollet börjar med af fjärding efter fjärding uppge namnen på alla, som har infunnit sig och vilka de har fullmakt för.

sid 325

: : : : Så acktade TingsRätten nödigt, therom närmare undersöka, tå thet befants, att samma inrättning uti härwarande Tanums och Wätte härader, hwarigenom Stora Landswägen till flere mils längd framstrycker och ej mindre på **2ne särskilte håll, går till staden Strömstad**, än jämwäl ända till Norska gränsen framlöper, beqwämligaste kan skje i efterföljande Ploglager af nedanskrefne dertill anslagne hemman, med Fyra Par Hästars utgjörande på hwarje Ploglag, i then ordning och med the stycken på landswägen att ansvara, som efter förmåles:

1:sta Ploglaget: : : :

8:de Vrångsholmen och Tannams Ödegård, en Plog, och widtaga dermed från sidstnämnde ställe (*Aé: som är milstolpen vid Buar*) till Skjelleröd.

9:de Klöveröd och Sögård åter från Skjelleröd til milstolpen wid **Kihl**.

10:de Gusgård och Hjelmängen, från milstolpen wid **Kihl** till Hessland.

11:te **Öfverby** och Söby, från Hessland till **Öfverby gata**.

Hwilka alle förenämde hemman utgjöra Ploglagen genom Tanums härad.

Therefter widtaga följande Ploglager genom Wätte härad.

1sta Ploglaget: Stora och Lilla Holma samt Renshogen, från **Öfverby gata till gästgifwareTaflan wid Wik**.

2dra: Dito: Hela Björkö By Öster och Wästergårdarne, från Wik, till Elsängens södra grind.

: : : :

Sid 327

5te: Östre Folkestad, Söle och Berga åter derifrån (*Aé: vilket var SkuteBro*) till Taflan wid Ejgst.

6te: Bovall och Jortorp, derifrån till Böjane Bro

: : : :

På en annan wäg genom Wätte härad, från den så kallade WermelandsBroen till Strömstad, finnes nedanskrefne hemman tjenlige, att indelas uti efterföljande Ploglager:

: : : :

Åter ifrån Strömstad öfwer KolleKindsFjället till WermelandsBro, på samma wäg.

3dje: Onneröd, Kjällevik och Hälle, från **Christ=torpet** under Strömstad till Ödegårds Påle.

4de: Hålkedahlen, Stare, Lilla Åseröd, Bjelveröd och Ulvekärr, med 2ne Plogar, derifrån till Wettlanda Bro.

Alle förenämde Ploglager, så i Tanums som Wätte härad, böra hädanefter om Winter=

Sid 329

Wintertiden, så ofta snöfall inträffar på hwarje förut anfördt stycke af wägen, med hwar sin Plog och 4 par eller 8 stycken hästars förspan för hwarddera, enhwar på sitt indelte ställe, minst Twå gånger om dagen landwägen upköra enär behof gjöres, och then samma, therest snö till hinder i fortkomsten sig lägger, allestädes rödja och till the resandes bruk beqwäm gjöra.

: : : : : *Aé: Härefter talade man om att de som blivitt ålagda att sköta snöskottning mm borde få någon ersättning av övriga gårdar, som slipper besväret.*

: : : : Omsider och efter thet the härom en stund åtskilligt mot och med hwarannan anfördt, stadnade ändteligen häradsboerne och theras Fullmäktige i thet beslut, att bewilja till understöd för Ploglagen i bätte häraderne och til den ändan gifwa årlig penningehjelp med 1 dr 16 ./. smrt eller 12 skil:r Specie, af hwarje oförmedlat helt hemman så många i Tanums och Wätte härader, som till wägrödning skyldige äro.

: : : : *Aé: Vissa förbehåll lämnades av de som skulle sköta snöröjningen ifall förhållandena blev extra besvärliga. Härefter följer utslaget från rätten, som innehåller en del detaljer samt hur ersättningen till ploglagen skall uttagas. Dessutom diskuterades även om by- och kyrkovägars snöröjning och att ta upp frågan med Konungens Befallningshavande.*

Sid 333

No 127 Mål om brand i manhus på **Långön (Skee sn)**, som ägs av slaktaren Anders Olsson i Strömstad.
- se PRINT

Sid 335

No 28 Om skjutslaget vid **Hogdals gästgiveri**- se PRINT

Sid 345 *Aé: Häradshövdingens förskräckliga handstil. Hans hopdragningar och andra otydligheter, gör att jag ibland måste gissa vad som står, men jag tror att målets huvudsakliga innehåll ändå blir korrekt.*

No 36 Efter föregången skriftelig stämning, kärar Fourien Wälmanhaftig Jonas Ehnebohm till förre gästgifwaren Oluf Johansson nu på Ljungby och det i följande påståender:

1:o at betala landskyld för sista året swaranden brukat **Gästgifwaregården Hede** och icke med kden derom öfwerenskommit, som m...st? utföras till 290 dr srmt eller 48 Rd. 16 sk såsom hwarefter swaranden sielf utlagt halften deraf och det fastmera som kden betalt full ränta för köpesumman äfwen detta år.

2do at iståndsättia Rusthållets Mondering enligt särskilt förbindelse i wittnens närwaro och det till så stor dehl som bewisas kan wärkel. bristande? wara.

3:o at anskaffa felande läkter till det på stufwan uplagde taket af Tegel.

4:o at reparera fenstren som under des tid förfallit och swaranden jemwäl åtagit sig reparera.

5:o at utgifwa det bord som kan wisas warit det gamla och gästgifweriet tillhörigt tillika med bordfoten, emedan thet påstås wara bland det wäggfaste at anse.

6:o answara för golfwets upbränning? och det bristande fult i stånd sättia, tillika med hwad under den tid blifwit förrutnat. Förbehållandes särskilt åtal å skogen till hemmanet för des misswårdande och utbyggande, i anseende thetill at årstiden icke medgifwet des synande och hwarjemte

7:o yrkas full ersättning för Rättgångskostnaden efter räkning.

Swarande Oluf Johansson har åter vice versa instämt käranden och påstår så mycket mera ansvar för olaga Rättgång om den fordrade landskylden, af Hede, som både Tings och Lagmans Rätterne, uti? twisten Parterne emillan om sielfwa köpet om? hemmanet, den frågan jemte haf?

Sid 347

måhlet afgjort eller at swaranden fritt? skulle förblifwa wid Hede tils han erhöit sin betalning, bestridandes Oluf Johansson icke at i stånd sätia Monderingen och det brända? gålfwet, men will ei widkännas hafwa brustit med läktens anskaffande, då hufwudkiäranden sielf wägrat lefwerera bräder nafware och spik som dertill ärfordrats. Fenstren påstås hafwa felats wid köpet och ei någon vidare skada å them sedermera tillkommit, hwarföre och som någon förbindelse om deras reparerande ei skiedt så yrkas ock obefogenheten till samma käromåhl. Äfwen som thet bord käranden fådt wid köpet warit i stugan och således man? ei något annat derunder bogripit?. Förbehållandes sig i anseende härtill, vice versa, käranden äfwen des Rättgångskostnads årsättning.

Wid företagandet af desse om desse ömsomme?stämd måhl inställa sig parterne kde Fourirn Ehnebohm genom des hustru Madame Ehnebohm, och swaranden personligen, tillkännagifwandes then förre, at Mannen åkommit hastig siukdom at han icke förmådt infinna sig oaktadt hwilket han gierna önskar måhlets förekommande och afgjörande, på det med wederparten som the hittills hafwit flere twistigheter måtte en gång till slut komma.

I anseende hwartill swaranden åberopar sig the uti des vice versa stämning omförmälte Lagmans och TingsRns domar, som hufwudfrågan om landskylden i des tanka afgjöra skulle men som efter upwisande af den förre å kde sidan och wid efterseende uti ...? Tingsdomboken för för-

Ny sida

ledit år af den senare, ei thärtill minsta anledning förefinnes, så ock sedan swaranden ytterl. utalt? at käranden genom bristande betalning af köpesuman för Hede Rusthåll, warit ordsaken till des lidande på flere hundrade dahler srmt, emedan han, för långt drygare pris sedermera fådt inkiöpa des nu hafwande heman i Liungby än om pgr fallit året förut eller i rättan tid, utom det swaranden både wid Tings och Lagmansrätterne äfwen wid utmätningen hafwit långt flere utgifter än som han fådt årsatte, hwartill jemwäl kommer at enär på Landskyld är stämt, then icke tyckes kuna forwandla sig till arrende hwilket på få ställen i orten brukeligt är, blefwo Parterne förty så härom som the flere twistigheter sig emillan tillstyrkte at förenas, hwarefter de omsider ock efter ett längre twistande i så måtto jämkade sig emillan ock öfwerenscomo, at, emot det alla hufwudkiäromåhlen ei vidare om Landskyld, tak, fenster, gålf och bord än skogen? tillgripande förfaller, åtager sig sde Oluf Johansson till kden fouriern Ehnebohm om trenne månader betala 176 dr srmt eller 29 Rd 16 sk Specie, som är den suma hwarföre then förre sista året utlagdt halfwa hemmanet Hede, hwarförutan Oluf Johansson ifrån denna dag betalar 6 proC:t ränta för sama 29 Rd 16 sk och inom denna tid äfwen i stånd sätter den gamla Rusthållets Mondering samt i öfrigt anskaffar hwad thäraf som, före den dag Köpet om hem:t Parterne emillan slutades, wärkel. genom kundgiörelser påbuden warit. Och alldenstund, efter upläsandet af denne förening utur Protocollet den sama ytterl. erkändes? och samtyktes. Ty? för? den skull och uppå Parternes begiäran blifwer den, till laga och ofelbar efter-

Sid 349

lefnad dem emellan å ömse sidor likmätigt XX Capitel RättgångsBalken härmed gillad och fastställd. Kommande i föllje häraf the likwardes? yrkade rättgångskostnader, så medelst helt och hollet at förswinna?

Sid 357

No 53 Om Olof Torstenssons sterbhus på **Ejgst.**

Sid 377 *Aé: Häradshövdingens svårtolkade handstil.*

No 51 Hans Nilsson på Nedre Kihle, har inkallat drängen Anders Björnsson i **Öfwerby** och af honom söker utbekoma Tre Rdr 16 skr jemte ränta och Expenser.

Enär detta måhl upropades inställer sig för kåranden? nämдемannen Hans Ohlsson i Böö, och å sdens wägnar nämдемannen Anders Ohlsson i Sögård, hwilka senare allenast ärkänner Tre Rdr under anförande at des hufwúdmán för honom yrkat at kden aldrig hafwit mera at fordra. I anseende härtill och då kde ombudet ei är? försedd med bewis at styrka hela des fordran TingsRätten icke kan döma sden skyldig gjäld mera än han erkänt eller de Tre Rdr, hwilka han altså förbindes inom en månad kden betala tillika med 5 procent från lagssdagen (*Aé: = lagsökningsdagen*) och 32 skr i Expenser till undwikande af laga utmätning.

Sid 383

No 62 Långön utanför Strömstad.

Sid 387

No 66 Korpral Lars Pagander stämmer gästgivaren Elias Christensson på **Skälleröd** gästgiv.gård. Gäller rusthållet.

Sid 389

No 71 Anders Olsson och Johannes Björnsson från **Heden** i Tanum begär tingsförbud för deras gård.

Sid 397

No 78 **Gästgivaren** Olof Olsson på **Kollekind** stämmer för en fordran.

Sid 407

No 84 Mål om en **OBETÄNKSAM FÖRLOVNING** mellan en dräng och en piga på Östra respektive Västra Hedängen. **INTRESSANT** – Drängen heter Pehr Larsson och pigan Märta Halfwordsdotter. De dömdes till fängelse. Han i 14 dagar, hon i 7. Dessutom skulle de betala belopp till Skee kyrka och undergå skrift.

Sid 417

No 86 Stöld hos kronorättaren Anders Pehrsson i **Kil**. Tjuven hade bott på Kil en tid. Långt prot.- se PRINT

Sid 421

No 87 Anders Olsson i Torbal stämd för **olovlig brännvinsförsäljning**- delvis printad. se PRINT

Sid 427 I ett mål står bl.a. om **Pehr Larsson i Slön (DisGen 3093)** att han är känd för rättsinnighet.

Sid 471

No 121 Här fortsätter målet om stölden på **Kil** i Lurs sn.- se PRINT:

Sid 473

No 122 KronoBefallningsmannen Herr Anders Magnus Greiffe, har låtit inkalla Olof och Thomas Olssöner i Lursäng samt Jöns Olsson i Ny sida

i Skågedalen jämte KronoRättaren Ammund Olsson i Neanberg, att stånda till answar och lagligen umgälla för det de ej bättre förestådt bewakningen om den härstädes för inbrottsstöld till 9 Rdr 22 sks wärde hos kronoRättaren Anders Pärsson i **Kihl** Arresterade Tjufwen Johan Bergström, än att han sidstledne lördags den 22dra sidstledne dennes, om ljusa dagen, under deras Wackthåldning, **utur härads Fängelset lösslupit** och på flychten kommit. Hafwandes Thomas och Olof Olssöner i Lursäng, åter inkallat Enelbrecht Hansson från Torpet under Småris och Simon Andersson från Backestugan under Slön, att höras wid undersökningen härom, såsom af dem och i deras ställe legde att wackhåldningen i theas tour och ordning fullgjöra.

Härwid instälde sig Kronolänsmannen Wälackta Anders Fjellkander, förewisandes Herr KronoBefallningsmannen Greiffes ordres, att denna undersökning i dess ställe biwista, och woro de inkallade Thomas och Olof Olssöner från Lursäng samt Jöns Olsson från Skågedalen så wäl som KronoRättaren Ammund Olsson i Neanberg jämte Engelbrecht Hansson från Småris och Simon Andersson under Slön, jämwäl härwid personligen närwarande.

KronoRättaren Ammund Olsson från Neanberg före kallades till förhör, då han uppå föreställning att sig med tydelighet och sanfärdigt härwid förklara, tillkännagaf, att han wid Bergströms första hitkomst, som sjedt nästledne söndags Fjorton dagar sedan, efter Herr Befallningsmannens ordres, hade lagt både handklöfwar på Bergström och klamp om Foten samt slagit honom fast i wäggen, hwarefter han altsedan, ej mindre hwar dag

Sid 475

dag, än wid hwarje onbytte af Wackt, sedt om bemälte Arrestant och alltid funnit honom behörigen läst och förwarad jämwäl då han tillstådt honom sitt behof af dagelig förplägning, skolandes de förre wacktarne alltid

noga iackttagit sin skyldighet wid delinquentens alfwarsamma förwarande, men då sidsta wackten kom, som war från Lurs sockn, neml:n drängen Olof Corneliusson för dess husbonde Jöns Olsson i Skågedahlen, husmannen Engelbrecht Hansson såsom legd af Olof Olsson i Lursäng och Simon Andersson under Slön för Thomas Olsson, hwilkas inställelse warit om Fredags afton klåckan Fyra, har så tillburit, att han ej warit tillstädes wid Wackternes ombyte, sedan han då warit borte med bref hos Rättaren i Kihl, hwarigenom han blifwit hindrad att följande dagen efter förra wanligheten hafwa tillsyn om Arrestanten, hwarföre och då han just ämnade sig dit, ena Wacktkarlen Olof Corneliusson kommit till honom och berättat, att Tjufwen gådt sin väg, då han i anledning deraf genast förfogat sig till Befallningsmannen för att foga anstalt om dess eftersläende.

den sidstnämde Olof Corneliusson anmältes therjämte till Rätten wara inkallad hwilken derföre såsom närwarande före kallades och wid undersökning berättade, att sidstledne lördags wid pass kl:n 3 eftermiddagen, har han och Engelbrecht Hansson warit hos Bergström i Wacktrummet, då han som der war slagen fast i väggen, haft något ärende och gådt ut i Arrestrummet, hwarpå han återkommit och lagt sig på en der warande Bänk att röka Tobak, men en stund derefter, har han hastigt stigit upp, då Blåcken fallit af högra benet, samt han äfwen i största hastighet sprungit ut, och de wäl sprungit

Ny sida

sprungit efter det mästa de årkade jämte det de ropade på Tredje Wacktkarlen Simon Andersson, men som Bergström tagit Bergen fatt nordost från gården, så har han genast kommit dem ur ögnasigte, så att de ej kunnat antingen finna eller uphinna honom. och hkn berättelse Engelbrekt Hansson äfwen hörd bestyrker. Tredje Wacktkarlen Simon Andersson härwid närwarande, yttrade sig på tillfrågan, att han wid förberörde tillfälle **warit nedgången uti gästgifwarestugan**, att såsom ganska tårstig taga sig något att dricka, och tå han derifrån återkom, war Bergström redan borta och de andre twänne Wacktkarlarna efter honom sprungne.

den tilltalade KronoRättaren Ammund Olsson tillfrågades härefter, hwarföre han tillåtit **Arrestanten wara uti det yttre eller Wacktrummet i Fängelsehuset**, och att der wara fastslagen, samt ej fogade den anstalt, att han förwarades uti det inre eller rätta arrestrummet hwilket ock ständigt borde wara tilläst ? Hårtill kunde han ej frångå, att så warit, redan förr än sidsta Wackten ankommit, men sökte föregifwa, att de förre Wacktkarlarna mot hans wilja gjordt den förändringen. Och då han i anledning häraf undfick alfwarsam föreställning, med tillfrågan om han på något sätt kunde säga, att en så swag anstalt, i ringaste måtto woro öfwerensstämmande med den noga uppsigt och wård, honom såsom dessutom ganska nära här wid stället boende, wid slike tillfällen egenteligen ålågo; Så kunde han ingenting thertill swara, utan allena förebar, att det härrördt af dess enfaldighet, och anhölt om förskoning, hälst han skall wara ganska fattig och ej hafwa något att böta med, samt jämwäl af swag hälsa och krafter, hwilket äfwen allmänt intygades.

de inkallade åboer från Lursäng närwarande

Sid 477

rande Thomas och Olof Olssöner, företrädde och uppå tillfrågan tillkännagåfwo, att wäl de om Wackthåldningen i theas ordning warit beordrade, men tå the nu med theas angelägnaste Plogand och gårdsbruk warit sysslosatte, det de omöjeligen kunnat nedlägga, så tro de sig ej annat hafwa kunnat göra, än i theas ställe för lego, anskaffa de påliteligaste karlar, som fås kunnat, hwarförutan the förmena, af hwad nu förelupit, nogsamt kunna intagas, att Bergströms flycht icke så mycket kan tillräknas sjelfwa wackthåldningen, som fastmera det owarsamma förwaringssätt, hwarwid han blifwit the sidste Wacktkarlarna tillevererad, till närmare uplysning hwarom the anhöllo få afhöra gästgifwaren härstädes Christen Nilsson, som skall weta med hwat uselt läse blåcken warit försedde. Bemålte Gästgifware Christen Nilsson närwarande före kallades derföre, ojäfwad gick Eden och warnad intygade: Att så snart han fädt höra Bergström wara bortkommen, har han genast sprungit up til Arresthuset, der han i det yttre eller Wacktrummet, funnit läsen liggande, som war en gammal skräpelig kälflås, på hwilken en grof tråd war wirad om kälflen, hwilken war af så swag beskaffenhet, att han kunde dermed utdragas, sedan han från andra ändan blifwit upförd, skolandes delinquenten endast haft handklöfwarne på den wänstra, men warit ledig på den högra handen. Upläst och widkändt.

KronoRättaren Amund Olsson, berättades wid efterfrågan, hafwa förestådt Rättarebetjeningen i halfannat år, och skall wara mot Femtio år gammal.

Åkärande Kronolänsmannen Fjellkander yrkar ändteligen, att de inkallade åboer från Lursäng och Skågedalen, måtte answara den timade försummelse, sedan de förmenas

Ny sida

förmenas icke hafwa haft rätt sända andre karlar i sitt ställe. Påståendes at KronoRättaren äfwen måtte omgiälla sin försummelse då han med det bref han burit till Kihl hwartill ei warit mer än ½ mihl knappast om fredagen warit hindrad at tillse arrestanten.

Efter föregångit öfwerwägende afkunnades häröfwer följande.

Utslag

Alldenstund wid sådan årstid i synnerhet, som den nu innewarande, då allmogen å landet äro sysslesatte med sitt angelägnaste arbete och nu påstående Plogandetid, det icke skjäligen kan betagas hemmans= och jordbrukare, då de till sådan bewakning, som then nu i frågawarande, therunder upbådade blifwa, att i sine ställen mot lego anskaffa andre karlar, enär the them till thet antal som kan befalt wara, och af de påliteligaste

som ärhållas kunna, för sig ställa, och thet hærtill kommer, att Arresterade delinquenters wård med rätta answarat derföre, icke så egenteligen åligger allmogen, huru the äro skyldige, att wid bewakningen behjelpelige wara, som then fastmera tillhör Kronobetjeningen och the på landet thertill wanliga KronoRättare, hwadan ock Kongelig Resolutionen på allmogens Beswår af den 1ste Aug. 1727: i slutet af 10 §:n dem från sådant answar för delinquenters rymmande frikallar, med mindre de kunna öfwertygas, att med råd och dåd dertill hafwa hulptit, hwartill här ingen anledning är; utan förekommer härutinnan fastmera, att den här wid Tingsstället närboende KronoRättaren Amund Olsson från Neanberg, hwilken warit tillordnad, att om den härstädes arresterade och anklagade Tjufwen Johan Bergströms bewakning och wård upsigt och hand hålla, ej allena icke warit tillstädes wid sidsta ombytet af Wacktkarlar, och dem berörde delinquent tillevereradt, så fängslad och bewarat som till behörig säkerhet wederbode, utan ock

Sid 479

ock han Amund Olsson, nu ej kunnat undgå widkännas, thet han hade sig bekant thet the förre Wacktkarlar med Bergström widtagit den owarsamma anstalt, i stället för det han bordt hållas innestängd uti det inre eller rätta Arresterummet af Fångehuset, att han warit lämnad uti det yttre eller egenteligen Wacktrummet, som utom dess warit mera öpet, att ock Bergström der fädt wara med handklöfwor allena på den Wänstra men åter med den högra handen ledig och ändteligen att det å honom lagde Fängsletyg warit med så ringa läse försedt, att Fången med minsta åtgjård, derifrån sjelf kunnat giöra sig lös, hwilket ock här kan finnas hafwa mera befrämjat Bergströms slösslippande, än någon wacktkarlarnes upsäteliga wangjömмо som den egenteligen tillskrifwas kan; Fördenskuld och då det ej heller skäligen kan förmodas, at Wacktkarlarna kunnat förstå widtaga någon strängare författning med deliqventens Fängslande, än hwaruti de honom före sig funnit, då de ock derom ingen befallning haft, pröfwar altderföre i anledning af åfwan högbemälte Kongel. Resolution, TingsRn de inkallade hemmansbrukare från Lursäng och Skågedalen, samt deras legomän från answaret härutinnan böra frikännas, hwaremot KronoRättaren Amund Olsson, tillfölje af 19de Cap: 3 § MissgsB:n för den tydeliga försummelse och wangjömмо, harmed han härwid blifwit beträdd, ej allena bör wara ådömd, att blifwa dess Rättaretjenst förlustig, utan ock såsom till Penningebot oförmögen, att dertill med umgälla dess förseende, med Fjorton dagars Fängelse wid watten och bröd.

dock blifwer alt sådant, i så beskaffat mål, Kongel. May:ts och Riksens Höglåfl. Gjötha HåfRätts vidare HögRättwisa bepröfwande, härigenom allerödmjukast underståldt.

Bild 2530

Aé: Härefter följer ett antal blad, som har inbundits upp och ner och målen kommer härigenom i helt annan ordning. Jag noterar var de följande målnumren finns.

Sid 481

No 137 Knut Nilsson på Älgö stämd av Anders Trulsson på Långön .

Sid 483

No 134-136

Sid 485 uppochn ner

No 132 och 133

Sid 487/ bild uppochn ner

No 130

Sid 493, bild 2590- uppochn ner

No 123 Om hemmanet Tånga

Bild 2600 här är inbindningen på rätt håll igen.

Sid 495

No 138 Avser barn som dött i sängen på gården Spoltorp.

Bild 2780 (sidnr ej utsatt)

No 140 Om den planerade by- och strandvägen över hemmanet Skär.

No 50 Tå TingsRätten i anledning af No 159 i WinterTingsdomboken, nu åter wille sig till närmare bepröfwande företaga, Olof Anundssons i Nösteröd och Christen Anderssons i Hogar wid HösteTinget gjorde ansöknig, om ärsättning af Ingrid Tranbergs utestående Fäderne för hennes försörjande, och desse sig nu instälte genom ombud nämдемannen Hans Olsson i Bö, hade de ej mera nu än wid förra Tinget fogat anstalt om det infordrade afledne **Sven Tranbergs** Testamentes upwisande af d: 6 Junii 1774; i anseende hwartill och emedan sökanderne utur ackt låtit, ställa sig domstolens sidsta utslag till efterrättelse, TingsRätten alltså pröfwar, det bör detta ärende nu förfalla, och ankomma uppå nytt samt så grundat anmälände, som föreskrifwit blifwit.

Sid 575

HT 26 okt i Vik

Sid 581

Aé: Börjar med häradsbövdingsens gräsliga handstil.

No 6

Berör **Rossö** Östergård.

Sid 611

No 28

Gästgiv.Elias Christensson på **Skälleröd** stämmer en person om en upphittat skjutna säl.

Sid 621

Aé: Häradsbövdingsens handstil.

No 38

Genom stämning fordrar Oluf Nilsson i Norre Knäm **Tegelmästaren Hannibal Lind** på Mjölkeröds bruk En Rd 32 skr såsom återstod för hos den senare förrättadt ar bete förledet år tillika med ränta och Expenser.

Wid företagandet häraf förekom å kde sidan nämndemannen Anders Petersson Lind och för sden Kronolänsman Wälaktad Anders Hellberg, hwilken erkänner krafwet, men tillkänna gifwer at munsterskrifwaren Peter Hansson fådt af kden anwisning? uppå sden, hwarföre ock innehållning till den fordrade summan skiedt för at med honom kunna liquidera, dock har den

Ny sida

senare ännu icke upgifwit beloppet af hwar han hos kden till godo hafwer, hwaraf härrördt? at sden ei kunnat kdens skuld utliquidera, begiärandes alltså anstånd med måhlet tils sådant förutgådt?

detta kan kde ombudet icke bestrida, men förmenar, at sedan en sådan liquid ei inom så lång tid skiedt, des hufwudman må wara berättigad at utfå sin fordran, och sielf med munsterskrifwaren P Hansson utliquidera sin skuld.

Härunder war bte munsterskrifware äfwen tillstades, hwilken säger sig ännu icke kunna upgifwa beloppet af sin fordran men förbehåller sig få niuta? sin anwisning till godo hos sden emedan det annars skall wara osäkert at få något utaf kden.

Wid förrättandet hwaraf och enär annor twist icke är Parterne emillan än hwm nu mera skall betala munsterskrifwaren Peter Hansson thet han af kden fordra äger; TingsRn pröfwar rättwist, at ålägga swaranden inom 14 dagar Liquidera så wäl om kdens skuld till munsterskrifwaren Peter Hansson som med kändan särskilt en del som theraf kan öfrigt blifwa. börandes sden som sådant icke fullgiordt sedan stämningen? ågådt, och således wållat Lagsökningen wid domstohlen thensama med 24 skr årsätta och betala.

Sid 625

No 42

Testamente avseende Christina Hansdotter påLindön i Tanums sn. Maken heter Jöns Larsson.

Sid 629

No 45

Gästgivaren Elias Christensson på **Skälleröd** stämmer för en fordran han har.

Sid 645 Häromkring förekommer mål, som avser **prästerliga rättigheter** avseende Tanum. Prästen heter Gohmer Brunius.

Sid 649

No 69

Mål, där **tegelmästaren vid Bäcke Rogstad** uppges heta Anders Jonsson. Han är stämd av änkan Elisabeth Guddesdotter i Skånimb för en fordran.

Änkan stämmer även andra i flera mål. Därav framgår att hon har en bror, som heter Anders Guddesson och bor i Heby.

Sid 665

No 81

Målet om **olovlig brännvinsförsäljning** vid Vettelanda Bro av Anders Olsson i Torbal.

Sid 669

No 82

Tegelmästaren Hannibal Lind på Mjölkerödsbruk, hade instämt Anders Simonsson och Oluf Nilsson i Knäm, påståendes at sderne som antagit arbete wid Tegelbruket men therifrån bortgådt innan tiden till ända lupit, måtte fastmera ansvara kden, som han gifwit dem 2 sk. om dagen öfwer wanlig dagspenning och hwarjemte yrkas at de måtte aftiena skadan med nytt arbete nästa år, derest de ei genast den gjälda willja, så wäl som årsätta kdens förordsakade Rättegångskostnad.

Sderne hafwa åter genstämt kden at bewisa det de ingådt något Contract med kden på wis tid, som kan förbinda dem till det påstådde arbetet, med äfwen påstående af Rättegångs kostnads årsättning. Men enär desse ömsom instämde måhl företogos och å kdens wägnar sig instälde Kronolänsman Wälaktad Anders Hellberg, anmäler denne at saken emot Anders Simonsson är förent, hwarföre med alt vidare påstående mot honom afstås. deremot fullfölles stämningen i anseende till andra sden Oluf Nilsson, emot hwilken i allo yrkas det påstådde answaret och årsättningen.

denne Oluf Nilsson intalar häremot, at han aldrig annorledes lofwat arbete wid Bruket än för dagspenning den tid han har tillfälle at arbeta, men sådant kan han numera icke finnasin räkning? wid sedan kden både förra och detta året blifwit honom skyldig och icke derom liquiderat, påståendes answar för lagsökningen.

Kde ombudet bestrider at sden kan hafwa något at fordra, enär hans hufwudman derom icke underrättadt

Ny sida

honom, yrkandes at få bewisa det sden olofl. gådt ifrån arbetet, Men hwarunder och enär ei mindre? domstohlen, lika med hwad skiedt emot andra sden tillstyrkte förening än swaranden thän? ock wille ärbiuda?, kdeombudet med hetta och stadighet? inför domstohlen i stället sökte försätta saken i mörker och widlyftighet, thärifrån och på föreställning han nu tå icke wille rätta? sig. I anseende härtill fant TingsRätten skiäligt at ålägga kåranden sielf at föra måhlet emot sden hwartill thet för thy uppskiutes till den 8 nästk. Novembr, åliggandes det sden wid En? Rds wite med sine bewis försedt wara om han annars saken fullfölja will.

Sid 691

No 100 Wid företagandet af instämde måhlet af **Tegelmästaren Hannibal Lind** från Mjölkeröds Tegelbruk, emot Anders Ohlsson i Dahlen angde answar för Olofl. bortgång ifrån des Tegelarbete han antagit, gafs nu tillkänna at Parterne woro förente om 20 arbetsdagar till nästa sommar, som sden hos kden förrättar, och som saken derigenom bilagt blifwit, kommer den ock med föreläggande at sden sitt åtagande fullgiöra, at såmedelst förfalla.

Sid 725 *Aé: Handstilen är särskilt usel på sidorna häromkring.*

Sid 761

No 136 Om storskiftesdelning på Rågstats by (Rogstad)

id 763

No 137 Om vägen som skall gå över gårdarna på Skär.

Sid 767

Aé: Avser Viks tingshus

No 138 Sedan wid nästöfwerståndne Qwille och Bullarens häraders Höste Ting i Rabbalshede, uppå påminnelse af KronoBefallningsmannen Herr Anders Magnus Greiffe om derwarande Tingshus bygnads aldeles förfaldna tillstånd, derstädes å bemålte hus skjedd wederbörlig syn, hwarwid thet funnits så i grund förderfwat, att thet outhälsamt å nyo ombyggas måste; Så kunde ej heller undfalla TingsRättens särdeles afseende och upmärksamhet, att **Wätte oc h Tanums häraders Tingshusbyggnad här på Tingsstället gästgifwaregården**, i så ganska bristfälligt tillstånd, att dess

Sid 769

dess iståndsättande och längre wid magthållande will synas nog swårt, äfwensom de derpå befintelige brister och huru beswärlig bärgning både för TingsRättens ledamöter och Kronobetjeningen härstädes förefinnes nogsamt för hwars mans ågon är.

Enär thetta i Rätten föredrogs, woro nu närwarande ej mindre vice häradshöfdingen och LandsFiscalen Herr Lars Lundmarker, än Herr KronoBefallningsmannen Greiffe, hwilken på alt sätt yrkade therpå, att TingsRätten med första som skje kunde wille lägga then hand härwid, som möjelig kunde wara.

I anseende härtill fant TingsRätten nödigt, att en ordentelig syn å desse häraders härwarande Tingshusbyggnad, af närwarande KronoBefallningsman jämte sex stycken af nämnden, i utsedde Fullmäktigars närwaro, under nu påstående Ting borde förrättas.

Och förordnades till biträde derwid af nämnden, Bengt Ericsson i Mellegården, Fredric Holmström i Litsleby, Gustaf Trulsson i Buwall, Anders Olsson i Sölgård, Anders Lind i Kustorp och Olof Mattisson i Jörlöf, jämte å allmogens wägnar, dannemännen Pehr Larsson i Slön, Tomas Björnsson i Renshogen, gästgifwaren Christen Nilsson i Wik, Pehr Johansson i Kalleby och Anders Nilsson i Sotorp.

Börandes sedan denna syn som herr vice hhöfd och LandsFiscalen anmanades at bewista, fullgjord blifwit densamma inom Tingets slut, skrifteligen författad till Rätten ingifwas.

No 138 *Aé: Ännu ett mål fick samma nummer*

Gällde Olof Andersson på Risängen som uppmanades betala ett **auktionsinrop** han gjort på Stare i juni månad.

Sid 773

No 144 Gästgivaren Jacob Andersson i **Skälleröd** är instämd. Gäller något om rusthållet.

Sid 777

No 148 Mål, som berör kapten **d'Orchimont**.

Aé: Jag vill minnas att kaptenen hade haft ett mål vid antingen vintertinget eller sommartinget, som jag inte noterade.

Även nästa mål berör **d'Orchimont**.

Sid 789

No 154 Peter Wiborg och hans hustru berörs.

Sid 799

No 174 Ännu ett mål där Peter Wiborg förekommer.

Sid 813

No 181 F. kyrkoherden **Olof Kloth** förekommer.

Sid 815

No 183 Änne ett mål som berör **Olof Kloth**

Sid 839

No 201 Likaledes ämnade? TingsRätten sig till vidare fullföljande företaga och derföre upropade, thet af **Tegelmästaren Hanniball Lind** uppå Mjölkereds Bruk till förewarande Ting instämde, samt under No 82 den 29 sistl. Octobr, förehafde och emot sde Oluf Nilsson i Knäm allenast fullföljde måhl, rörande Oloflig bortgång ifrån des arbete å förenämde Tegelbruk och answar derföre m:m.; uti hwilket måhl TingsRätten ålagdt kden, at å den 8de dennes detta Ting förekomma och måhlet sielf utföra, samt alltså detsama till des lagl. upskutit; Men sedan Parterne å förenämde dag den 8de nästl. Nov. blifwit hærtill upropade, och tå warit frånwarande, i anseende hwartill TingsRn låtit måhlet få anstå, i förmodan, at de någon annan dag under Tinget afhöras skulle; Så har icke des mindre alt sedan båda Parterne ute-

Sid 841

blifwit utan at lämna minsta underrättelse om saken eller i hwad stånd de sielfwa den försatt. Wid förewettandet hwaraf, och enär det nu till Tingets slut lider, TingsRätten pröfwar skiäligt, thet hafwa? the detta Ting försuttit all rättighet at få måhlet under vidare bepröfwande, ålägandes thet kden om han saken fullföljga will, att ny stämning emot des wederpart utwärka till annat Ting hwilket till beskiel lärer.

Sid 851

No 211 Målet avser borgaren Anders Wigström i Strömstad mot Anders Hansson i Bräcke ang. någon ved, som skulle ha levererats vid Dyne strand. – se PRINT- ej avskrivet.

Aé: Frågan är om denne Anders är densamme, som var son till gästgivaren på Vik och som en tid bodde i Strömstad och då kallade sig Wikström.

Sid 867

Om besiktning i juli av en död kropp. Gällde korpral Jöns Courage på Ljungbyhed.

Sid 875 *Ae: En bilaga märkt ungefär så här † men tecknet egentligen försett med 2 lodräta linjer i stället för ett enda.*

Har inte funnit vilket mål den hör till, men tycks höra ihop med mål nr 61 vid vintertinget (Sid 193 i domboken och sid 5 här) Kan avse dombok 1785.

†

S:T:

För någon tid sedan hafwa wi blifwit underrättade derom det wi wid dessa häraders nästl:te winter Ting blifwit anslagne till **skjutsning wid hjelpe= Gjästgifwaregården Ejgst** med fem hästar för Stora och Lilla Hjelmstad samt at Konungens Höga Befallningshafwande

Sid 877

fallningshafwande detta Beslut skall hafwa gillat och fastställt.

Omöjligheten för oss, at kunna fullgjöra en sådan oss ålagd skjutsningsskyldighet, utan at derigenom blifwa aldeles ruinerade twingar oss alltså, at, till undwikande af ett sådant oss förestående lidande, taga vår säkra tillflykt till Wälborne Herr Lagmannen och lofl:e TingsRätten med allerödmjukaste anhållan om ei allenast högrättwis ändring i ofwanberörde Beslut utan ock frihet, at få lika ödmjukt föredraga de omständigheter, som en sådan vår ansökning förmodeligen styrka, och hwilka? förut blifwit dels aldeles förtegade, dels ock m,indre riktigt hos högtärade domstolen upgifne, och hwarigenom händt, at lofl:e TingsRätten förbesagde Beslut widtagit.

Det är å orten allmänt bekant och en sanning, som ej tål någon motsägelse.

1o At våra hemman Stora och Lilla Hjelmstad äro mäst en half mil från ofwanbesagde gjästgifwaregård belägne:

2o At Masslebergs hemman äro gjästgifwaregården lika så nära belägne som våre, eller Hjelmstads

Ny sida

Sid 877

stads:

3o At vägen från Hjelmstad till Ejgst är i anseende till des belägenhet, af så swår beskaffenhet, at den, tillfrusen, sällan befinnes utan beswärligaste hänge=dy, så at man derstädes oftast ej kan komma fram med en lös häst, mindre och omöjeli:n med Kjörra:

4o At deremot vägen från Massleberg till Ejgst aldrig på långt när befinnes af sådan beskaffenhet, som från Hjelmstad, utan långt bättre och torr öfwer moar och berg:

5o At, i anseende till förutnämnda wägs mer än swåra belägenhet från Ejgst till Hjelmstad, den, som från förra stället skall gå till det sednare och upbåda skjuts, oftast ej kan, utan största swårighet komma fram:

6o At de resande således ofta odrägeligen länge måste på Ejgst wänta på skjutsens framkomst:

7o At skjuts=hästarne, sedan de ändteligen i djup och högst beswärlig hängedy jämte öfwerfärd af watten arbetat sig fram från Hjelmstad till Ejgst, derigenom blifwa aldeles utmattade och såmedelst, wid framkomsten, otjenlige at nyttja till skjutsning:

Sid 879

skjutsning:

8o At wi till våre hemman ej hafwa annat sommarbete till våra hästar, än i öppna utmarken, der de ofta ej kunna i sådan hast uppsökas och framskaffas, som de resande med rätta påfordra: ock

9o At, som jämte det mera nu upgifne, förut ej blifwit anmält, hemmanen Spoltorp och Hede äro belägne, det förra ganska nära och det sednare närmare Ejgst, än både Hjelmstad och Massleberg, och hwilka förstnämnde förut skjutsat under detta gjästgifwerie, Spoltorp med fyra och Hede med två å tre hästar, från hwilken skyldighet de, oss wetterligen, icke blifwit befriade, utan förmodeligen sjelfwilligt sig derifrån undandragit; hwadan och sedan äfwen ägaren af gjästgifweriet underlåtit sin skjutsningsskyldighets fullgjörande, skjutslaget förmodeligen tagit sig anledning at begjära förstärkning i skjutsen.

Enär nu alla de hemman, som skjutsningen under detta gjästgifwerie förut underlagde warit och derifrån ej befriade blifwit, förpliktas och wederbörligen tillhållas at i rätt ordning och tour, utan undantag, skjutsa: Så täcktes förmodeligen lofl:e domstolen gunsträttwist

Ny sida

wist finna ej allenast, det någon vidare förstärkning i skjutsen ej torde tarfwas; utan ock, det åtminstone wi, i anseende till ofwan anförde odrägelige beswärligheter, från det oss, genom utslag, under d:n 1 sidstwekne April, ålagde skjutsningzbeswäret lika rättwist befrias och aldeles ändtledigas böra, och hwarom wi härigenom allerödmjukast anhålla.

Efter anmodan och berättelse

upsatt af

L.Lundmarker

Olof Trullsson
i Lilla Hielmstad

Ture Fröling
i Lilla Hielmstad

Anders Trullsson och Anders Olsson
samt Nills Andersson från Stora Hielmstad.

Sid 887 **Aé: Om förslag att bygga ny väg för att undvika älvens flodvatten vid Hjältsgård.**

No 223 Hos Konungens Bfde hade Hæradsskrifwaren Herr Hans Severin Mellander, underden 12te næstl. Maii, ingifwit en skriftelig ansökning, hwilken till undersökning wid TingsRn uti wederbörandes närwaro igenom Remisse af den 17 derpå följande hänwist blifwit så lydande:

//

Sid 881

S:T:

På stora landswägen emellan Wättelanda Bro och hielpegiästgifwaregården Nedre Eigst, finnes vägen från den så kallade **Stute Broen** öfwer Hieltsgårds utång till grinden åt Eigst sidan, wara anlagd och nu belägen så nära Elfwen

Sid 883

Elfwen och intill stötande Strömstad insiö Wattn, at wid Wattu floder största swårighet om icke ofta äfwentyr af lifsfara, är för de resande, at derstädes framkomma, som ock för ett år sedan wid dylikt tillfälle skiedt, då en resande, just der i Wattn, måst lifwet tillsätta. J anseende hwartill, de till detta wägstyckes underhållande indelte hemmans åboer, updragit mig, som förra? wägflyttningsanstaltarne och inseendet här i fögderiet anförtrödt warit, att aller ödmiukast underställa Eders nådes nådgunstigste godtfinnande och förordnande till omnemde wägstyckes förflyttande såsom ganska nödwändigt, ifrån Stutebroen till grinden, så nära som sig beqwämast göra låte, öfwer ången intill bärget, till förekommande af vidare olägenheter å denna

Ny sida

na wäg för de Resande, samt äfwen wägens långt bättre belägenhet till dess behöriga underhållande.

Skulle Eders nåde tackas denna Wägflyttning bifalla, och äfwen förtro detta wärkställighets besörjande under mitt inseende, så afwacktas nådgunstigt förordnande dertill, samt at till arbetets fullbordande få upbåda erforderlig handräckning af Skiee sochns allmoge, på det wägens i ståndsättande, nu i sommar må kunna skie.

Afwacktar nådigt swar och med största wördnad framhårdar

Eders Nådes

Rellen d. 12te

Allerödmiukaste

Maij 1784

Tienare

H.S. Mellander

Denna ansökning tillika med wederbörandes skrifteliga utlåtande deröfwer af följande innehåll

Sid 885

O

ST:

Uti den instämde saken rörande Landswägen öwer Hieltsgårds Eng från Stutebro till Eigst grind, hwilcken sökes at blifwa flytt och en ny wäg anlägga öfwer desse gårdars åker och Eng, är härigenom wår ödmiukaste utlåtelse och förklarning.

At denna Landswäg har uti urminnes tider alltid warit som den nu befinnes, ock icke något Klagemål deröfwer warit försport.

Ock hwad den nya wägens anläggande widkommer, så faller den icke allenaste öfwer wår bästa och diupaste Eng som är wåt och sumpig, utan ock öfwer ett innestängt Åkergårde som wi undertecknade uppå Hög Befallning af oländig marck hafwa upodlat ock derpå anwänt stort arbete.

Sid 887

arbete ock Kostnad, samt dit Kiört större delen af wår giödssel, så att detta innestängda åkerstycke är dett förnämsta wi under Bruk hafwa.'

Änteligen skulle ock denna wäg sedan mera gå norrut öfwer en diup myr och moras som icke utan dryg kostnad samt allmogen till tunga och swårt arbete kunde i stånd sättias.

Anhållandes för denskull uti diupaste ödmiukhet at denna ansökning icke måtte finna rum eller framgång.

Ock emedan Öfre och lilla Hieltsgård äro Kronohemman så at Kongl. May:ts Höga Rätt ther igenom skulle lida förfång, för utan dett wi fattige undersåtare therjemte hafwa en stor skada ock afsaknad; är ytterligare i lika måtto wår ödmiukaste anhållan at Herr KronoBefallningsmannen A:M:Greiffe häröfwer äfwenwål måtte blifwa hört, hålst som den öfre gården Hieltsgård är på dess lön anslagit.

uppå begäran

upsatt af

Erich Sylwander

Wijk d, 26 Oct 1784

Jacob Biörnsson

Matthis Olsson och

Hans Olsson

alla i Öfre Hieltsgård

Hans Gudesson och Anders Torstensson

Simon Olsson?

i Nedre Hieltsgård

i lilla Hieltsgård?

Lät TingsRätten å första Rättegångsdagen detta Ting, uti ei mindre herr häradsskrifwaren Mellanders än samtl. Gjältsgårds åboers öfwerwaro, sig förekomma, Men som efter hwad då anmält blifwit, TingsRätten ei såg sig kunna före

Sid 889

företaga vidare undersökning, innan wederbörlig syn å then nya föreslagne vägen föregådt, så blef thertill utstält? och syn förordnat hwilken nämдемännen Bengt Eriksson, Hans Ohlsson, Gustaf Trulsson och Pär Ohlsson uti wederbörandes närwaro förrätta skulle och hwarwid Herr KronoBefallningsman Greiffe äfwen borde tillstådes wara, som ock hade at sig deröfwer med sitt särskilte yttrande inkomma derest han woro förhindrad at undersökningen personligen öfwerwara.

Therefter har sedermera thenna syn jemte bte KronoBefallningsmans skriftel. utlåtande inkomit både af följande innehåll.

⊖ Oo (Aé: *Det sista tecknet bestod egentl. av 2 O:n i varandra, det ena liggande tvärs över.*)

Sid 889

⊖

Åhr 1784 den 1ste Nowember, förrättades följande syneförrättning af undertecknade Nembdemän, Enligit wällofl. Tingzrättens gunstiga Förordnande i närwaro af KronoBefallningzmannen Herr And:Mag: Greiffe och häradzskrifwaren Herr H:S:Mellander, å ett wägstycke å stora Landzwägen ifrån den så kallade Stutebroen och till Eigst grind eller eljest så kallade Skåtegrinden, hwilcket wägstycke hölt i Längden 1455 ahl:nar, hwarutaf den sankaste och djupaste vägen war 270 ahl:r; den andra nya vägen höll i Längden, ifrån ofwannämde bro och till nysnemde grind 1350 ahl:r, hwarutaf norr om den Gjældzgårdz åboer tillhörige och nyligen upodlade åkerhage, öfwer den blötaste marcken norr med berget, besteg i längden 300de ahl:r som är mycket sank och blöt marck, samt söder om berörde åkerhage och ett stycke ängsmarck som är djup och sumpig, men god gräsmarck. Och hwad än i betraktande här öfwer wi Nämnd, har at till sanningens uplysning, efter vårt nogaste omdöme upgifwa är följande Nembl:

Gamla Landzwägen, som både har god och fast grund och botten, såwälsom och at det sankaste stycket häraf är Kårtare, och sålunda kan med mindre arbete och Kåstnad uphöijas till en och enhalf ahl:s högd, och med stenmur å båda sidor midt på det sankaste, samt sedan åt ändarne efter Proportionaliter häraf, med deremot swarande höga Påster till

Sid 891

Till wattnets fulla aflopp, då den sedan förmodeligen blifwer så Laglig och god som både tarfwas och behöfwes.

Deremot det andra stycket, eller föreslagne nya vägen, är på det norra stycket jemte berget, och befinnes med mycket djupa dy, så at på sinna ställen är altför blöt botten,

det södra stycket å samma nya wäg, är sumpig och sank, och djupare än själfwa gamla Landzwägen, och hwaröfwer Gjældzgårdz åboer nu närwarande Klagade, det de altförmycket skulle komma at lida, såwäl i hänseende till ången, som och till den nya upodlade åkerhage, hwilcken märckeligen synes af åtta Tunnelandz hafras? utsäde bestå.

Sistnemde åboer upwisade och Wällofl. häradz Tingzrättens förnyade Förbud af år 1779, i såwäl åker och äng, som andra förmohner och Lägenheter så till Krono Hemmanet öfre Gjeldsgård som den andra nedre Gjældzgårdz gård; synnerligen som efter mätningen nu gent fram å den nya vägen skjuter midt öfwer deras merberörde åkerhage:

Altså, och af hwad mera anført är, tilltro wi oss stödja vårt beslut i denna anförde syningz attest på den grund, det besiktigade stycket å gamla Landzwägen ifrån Stutebroen och till ofwanbemälte grind, kan blifwa äfwen så god at resa, som vägen näst sunnan om Stutebroen. Endast den blifwer så Lagad och inrättad som

Ny sida

Som här ofwan anført är.

Hwilcket alt sålunda wara synt, besiktigat och befunnit, Intyga Ut Supra

Bangt Erichsson

Hans Olsson

Gustaf Trulsson

n:m:

Pehr Olsson

Nembdemän

Sid 893

Oo (Aé: *Tecknet står som 2 O:n i varandra, det ena nertill- här stående och mindre än det andra*)

ST:

Sedan de härhos återstälde handlingar blifwit af Högtärade domstolen lemnade till mitt igenomläsande, och för godt funnit afhöra mitt utlåtande, öfwer den af Herr Häradsskrifwaren H:S: Mellander, hos Konungens Befallningshafwande under den 12te Maii sistledne projecterade nya wäg från Stutebroen öfwer Hjältsgårds utång till grinden åt Eigst siden? hwilcken wägs anläggande thetta hemmans åboer genom sin skrifts

Sid 895

författan= och inlämnande, bestrida; Så får jag åran? nu, efter min hemkomst sent i aftons från förrättade upbörds möten, afgifwa thet åskade utlåtandet. Och som then nu i fråga warande wägs anläggande, enligt

när lagde synings Instrument af den 1 dennes underskrifwit af de tillförordnade syningsmännen, nämndemannen Bengt Ericsson, Hans Olsson, Gustaf Trulsson och Per Olsson, befinnes blifva ganska beswärlig att istånd sättja, af the upgifne ordsaker, som omnämde synings Document widare Specialiter omtalar, samt dessutom till sin Längd är lika med den gamla och nu brukbare wäg, utom 105. svenska alner kortare, som likwist är obetydeligit mot thet arbete och then kostnad som nya wägen skulle med sig föra, innan den erhöit en fast botten i synnerhet öfwer ett djupt dy, der wägen nödwändigt måste läggas hwarigenom ock hände, att Hjältsgårds åboers upodling af en 8ta Tunnors utsäde gingo helt och hållet förlorade, utom en ganska kjänbar skada på sin äng årligen; I anseende härtill underställer jag ödmjukast om icke Herr Häradsckrifwarens tagne steg härutinnan måtte så mycket mera förswinna och underkjännas

Ny sida

kjännas, som den gamla wägen i alla tider legadt, hwarest han nu beskrifwes, utan at någon enda derigenom förölyckats, widare än ungefärligen, för et år sedan, en afskjedad Båtsman i swalg och dryckenskap lifwet förloradt som kunnat lätteligen händt i sjelfwa landswägsdiktet. Ordsaken till Herr Häradsckrifwarens utlåtande öfwer gamla wägen, kan jag med flere undra hwarifrån then härrör, när icke skjutsbönderne från Wiks och Eigsts skjutslag, hwilcka som oftast skjutsa natt så wäl som dag, aldrig klagadt **öfwer wattnets stigande på wägen**, som förmodeligen sådant intet uturacktlåtit, om de funnit wägen warit farlig. Jag får således ödmjukeligen anhålla, thet högtärade domstolen täcktes höra båda thesse skjutslagen, i hwad denne wäg rörer, och af mig anfordr blifwit. Upodlingen af the 8ta Tunnors utsäde, som förut är omnämd, har förmodeligen härrördt af Högwälborne Herr Barons, General Lieutenantens, Landshöfdingens, Öfwer Commendantens och Commendeuren And. Rud? Du Rietz så munt= som skrifteliga befallning till alla dem som kronohemman innehafwa, och erhållit antagningssedlar, hwilcka åboer enl. Författningarne äro ålagde upodla sine

Sid 897

sine hemman, deröfwer jag fådt ordres hafwa et wakande öga, at äfwen thet wid wackt hålles, som redan är i bebrukning, hwarföre ock sådant härigenom tillkänna gifwes, emedan nu sökes ödeläggas Kronohemmanet Hjältsgårds åboers uptagne åcker, på ett ställe, hwarest snart sagt endaste tillfället för detta hemmans upodlingar gifwes. Sluteligen påstås i lika ödmjukhet, thet wederbörande wid wite måtte blifwa ålagde sätta stenmur å båda sidor på gamla Landswägen der han finnes sanckast, då ingen farhåga synes kunna hos någon upstiga, för at färdas öfwer thenna wäg.

Wettland d: 10de

November 1784

And: Mag:Greiffe

Hwarunder och emedan vice häradshöfdingen och LandsFiscalen Herr Lars Lundmarker tillstades, begiärat få dehl af handlingarne, för at sig deröfwer såsom ett rörande thäruti han förmält sig hos Konungens Bhde redan förut lagdt hand, få likaledes utlåta, så har detta äfwen blifwit bewilljat och han deröfwer under förleden gårdag med anledning deraf des skriftel. afgifwit som så lyder **IN** (Aé: Ungefär så ser det ut)

Sid 897

ST:

Redan för 2ne år sedan har jag hos Konungens Högrespective Befallningshafwande anmält, bland annat, äfwen nödwändigheten af den från Wettlands Bro å norra sidan om Elfwen warande landswägs flyttning å annat och beqwämligare ställe, i anseende till den beswärlighet, som Elfvens upstigande

Sid 899

de öfwer wägen, wid tillstötande flod, både resande och ortens Inwånare förorsakar; Och som jag nu under mitt wistande wid detta Ting kommit i årfarenhet derom, at fråga blifwit väckt och wid detta Ting till undersökning förewarit, angående samma wägs flyttning norr ifrån den så kallade Stute=Bro up öfwer Gjaldsgårds ägor åt Ejgsts grind; Så emedan, genom en slik wäge=flyttning ej skulle winnas rätta ändamålet, som bör wara, at få wägen till undwikande af Elfvens flödande deröfwer, flyttad ej allenast norr, utan ock söder om Stute=Broen, hälst det förra icke kan medföra någon nytta, så wida ej det sednare tillika skjer, i synnerhet som Elfwen, wid tillstötande flod, alltid förorsakar högre flödande öfwer wägen söder, än norr om berörde Bro; Fördensull och som jag uti mitt ofwanberörde anmälande föreslagit wägens flyttning å den sidan

Ny sida

dan om Elfwen ifrån Wettlands Bro å den så kallade Prästewägen up till Gjaldsgård och sedermera derifrån wäster om Berget till gamla landswägen up emot Ejgsts Klef, eller Ejgsts grind; Altså föranlåtes jag härigenom, å ämbetes wägnar, wördsammast anhålla ej allenast, det lofl:e domstolen gunstigt täcktes inställa sitt sluteliga yttrande härutinnan wid förewarande Ting; utan ock tillåta, det både de ställen, jag föreslagit, till den i frågawarande wägens nya läge, och jämwäl dem, som Gjaldsgårds åboer dertill kunna till äfwentyrs upgifwa, blifwa genom anställande ny syn å tjenlig tid, i min och flere wederbörandes närwaro, granskade samt till sin mer eller mindre dertill tjenliga beskaffenhet beskrifwa, hwarefter jag ödmjukast förbehåller mig, at med mitt widare och sluteliga yttrande härutinnan få inkomma innan detta hushållsärende hos lofl:e domstolen med dess yttrande afhulpit warder. Wik d:n 12 Nov: 1784

L: Lundmarker

Efter alle desse skrifters och handlingars nu åter företagen och upläsande uti wederbörandes närwaro, och sedan TingsRätten af Herr vice härads höfdingen och LandsFiscalens förberörde anmälade fådt inhämta, det ännu ett annat tillfälle till den gl:e Wägens flyttning skall wara at tillgå? å det föreslagne ställe söder om Elfwen ifrån Wettlanda Bro, Prestwägen? upföra till Giäldsgård och sedermera derifrån Wästare Berget till gamla Landswägen upp emot EygstKlef eller grind?, at? t..? (*Aé: Text osynlig vid inbindningen*) och hwilket Giäldsgårds åboer äfwen medgifwa skall wara wida bättre samt icke på långt när till så stor skada och olägenhet for them? som den förre

Sid 901

projecterade öfwer theas äng och ingiärde. åkerstycke, pröfwar altherföre TingsRätten skiäligt, så måtte bifalla then nu giorde hemställen therom, som TingsRätten för at genom syn likaledes utröna rätta beskaffenheten af det föreslagne stället och då det nu vid Tingets slut är, will upskiuta med des yttrande i måhlet intill nästa Ting och 2dra Rättegångsdagen; kommandes en sådan syn at desförinnan af sama nämдемän som det förre stället besiktigat och uti såwäl Herr vice höfdingens och LandsFiscalens som de då närwarandes wederbörande öfwerwaro förrättas och wägens Längd samt beskaffenhet med det mera noga antecknas? och beskrifwas hwarom och at sielfwa synen i rätten och laglig? tid warkställes samt äfwen skrifteligen författas Herr Krono Befallningsmannen Greiffe äger at besörja och förestalta; Hwilket till efterrättelse länder.

No 224

Ett mål, som berör kapten **d'Orchimont**.

Sid 903

Aé: Husesyn av tingshusbyggnaden på Vik.

No 225 Likmätigt hwad domboken wid detta Ting och den 8de i denna månad under No 138 innehåller, hade KronoBefallningsmannen Herr Anders Magnus Greiffe tillika med de flere till Tingshusbyggnadens besigtigande härstädes tillförordnade synemän, wäl wid slutet af förleden gårdag anmält, att bemälte husesyn af dem blifwit wärkstäld, men som TingsRätten då af andre gäromål warit hindrad, har detta ärende till i dag fådt anstå.

TingsRätten företog sig derföre nu detta ärende, då den håldne synen skrifteligen författad inlämnades, så lydande

Ny sida (sid 903)

Aé: Jag har fetmarkerat vissa ord för min egen skull.

Åhr 1784 den 12te November Förrättades af undertecknad KronoBefallningsman Laga husesyn på TingsByggnaden i Wiks gjästgifwaregård, med biträde af Nämndemännen Bengt Ericsson i Mällgården, Friedric Holmström uti Lisleby, Gustaf Trulsson i Bufvall, Anders Olsson i Sögård, Anders Lind i Kustorp och Olof Matisson i Jörlouf, Jemte dannemännen Per Larsson i Sör Slöen, Tomas Jönsson i Renshogen, Gjästgifwaren Christen Nilsson i Wik, Per Johansson i Kalleby och Anders Nilsson i Sotorp, hwarwid äfwen tillstädes woro, vice häradshöfdingen och LandsFiscalen Herr Lars Lundmarcker samt Herr Häradsskrifwaren H.S. Mellander tillika med Krono Länsmannen Anders B. Hellberg, att syna och Besigtiga de bristfälligheter som nu finnas; Enligt högtärade domstolens förordnande å detta Tingsställe. Synandet företog, som följer å **denna Byggning, hwars ålder lär wara ungefärligen 50 å 60 år.**

TingzByggningen, som består af en del med 2ne kamrar å södra gafwel, samt en förstuga med 2ne kamrar på Norra gaflen, i Längden 27 ¼ alnar och bredden 11 ¾ alnar, hwilcken till sina väggar omkring, befin- nes god och behållen -----	Specie		
	Rd	sl	r
Klädslen eller Lifningen är på åtskillige Knutar, samt någre bräder på västra Långväggen och södra gaflen till större delen förfallne, samt ock fot-Bräden på östra Långväggen till större delen förruttnade; men kunna Repareras med 6 Tolfter bräder å 40. sk: per Tolften, som gör	5:	-	-
Spik och arbetslön uptages inalles till	2:	-	-
Transport	7.	-	-
Sid 905			
Transport	7	-	-
8ta par Luckor, hwaraf en nedertagen, som är uti gjästgifwaren Christens förwar, hwilcka finnas i godt stånd	----		
Boltar till dessa Luckor felar 6. stn, anskaffas för å 4 sk. st:t		24:	
Byggningen bör förses med drifning i alla rum men med gammal Not, såsom aldrasäkrast till förekommande af drag; gjöres med arbets Lönen inberäknad för	5:	-	-
Taket finnes till 500 Tak-pannor bristfälligt, som böra inläggas af nya, kostnaden härtill blifwer med upläggningen	6:		
de så kallade Kam-pannor äro till 50 st. skadade, andra inläggas för	1.		
stenfoten omkring byggningen rappas och kalckas, denna kostnad anses till	4.		
skårstenarne ofwan Taket, såsom jämwäl in- wändes, Rappas och kalckas för	2		
Loftet öfwer hela Byggningen bör uptagas, drifwas och ihopfogas samt omläggas med dubbel tråssning; kostnaden här till uptages. 30. Tolfter bräder å 40. sk:r p.T.	25.		
arbetslönen, till Tråssningarne anses till 24: sk:Tolf- ten eller tillsammans gör	15.		
spik härtill upages till hela Tråssningen 4000 st:n å 1. Rdr 32 sk.	6.	32	
Fyllning af 2. st....? näfwer jemte blålera, som emellan Tråssningen bör läggas, såsom nödwändig, uptages här med arbetet och inläggningen inberäknadt till	16.	32	

golfwen, så wäl i salen som de öfrige rummen och Förstugan uptagas och nya omläggas, hwartill åtgår med panelning och listor omkring minst 50. Tolfter à 40. sk:	41.	32	
5000de spik uptagas till golfwens inläggande, som anses till	8.	16	
Fyllning emillan golfwen uptages, med erforderlig Näfwer till	12.	-	
Rearne? under golfwen, nya inläggas af 4ra tolfter af medelmåttigt timmer; kostnaden uptages till	8.		
Transport	158	40	-
Ny sida			
Transport	158.	40	-
arbetslönen för golfwens Inläggande tillika med pannelningen, uptages här till	10.		
dörrarne till Rummen, som nu äro gletsna, få Lagas för	2.		
5. st. Låsar till desse rummen, som är aldeles odugelige, upföras, sedan nya nödwändigt få uphandlas, till	2.	24.	
Fenstren i alla rummen, uti hwilcka äro 12. st. rutor söndrige, nya insättas för	1.	24	
Kakelugnarnes med spisens rappning, wärderas till		40	
Spjellet till spisen felacktigt, ett nytt anskaffas för	1.		
Bislaget till Förstugan, befinnes till Taket brisfälligt, Lagas för		32	
Hemlig huset dito		16	
Härtill kommer ett arrest=rum, hwilcket är bristfälligt, får omlagas för mera war icke att iacktaga.	5:	-	
Summa		182. 32.—	

Bestält som förut står Ut Supra

And: Mag: Greiffe
 Bengt Ericsson Friedric Holmström
 Gustaf Trulsson Anders Olsson
 Anders Lind Olof Mattisson

Per Larsson i Slöen, Tomas Björnsson, Christen Nilsson i Wik, Per Johansson och Anders Nilsson.

Wid upläsande häraf war vicehäradshöfdingen och LandsFiscalen Herr Lundmarker jämwäl nu närwarande, som derwid anmärkte, att ehuru han bewistat sjelfwa synandet, måste han likwäl nu sakna åtskilligt, som nödwändigt medtagas bordt, såsom att murningen och eldstäderne uti så Befallningsmans som sid 907

som länsmanskammararen är aldeles odugelig och alla rummen illa försedde, men det som han tror förtjena mästa upmärksamheten, anser han wara, att **hela Bygningen, som han förspordt wara mycket äldre, än man wet eller tror**, är så illa uphuggen, att den till nödig bärgning omöjeligen kan stå att hjelpa med drifning, hwarföre han warit och är af den tanka, att Bygningen borde utdömas, så mycket mer som hon på ena sidan är mycket lutande, och derest hon skulle upwägas och Taket aftagas, det är lätt att förutse, hwad med så gammalt och skjört timber skulle hända i så måtto, att det på många ställen skulle sönderbrista och all Reparation blifwa onyttig, hwilket äfwen till kännagifwes under sielfwa synandet till slut warit hos synemännen? under öfwerläggning, menande heldre welat lämna till domstohlens åtgärd och derföre med synandet afbryta fort?...?

I anseende härtill och då närwarande synemän ej heller kunde emotsäga detta, kunde det ej undfalla TingsRättens upmärksamhet att derå hafwa afseende, ej mindre än therpå, att huset är belägit på en ganska oläglig tomt, så **nära intill stora landswägen som framlöper emillan huset och ett på andra sidan liggande Berg**, att klädselen tillika med Fotbräderne på **Wästra gafwelen ständigt afstötas utaf ei allenast stora utan och mindre? wagnar**, hwartill kommer, att alle Fönsterne på norra långväggen, ther the angelägnaste arbetsrummen finnas, äro så små och äfwen bortskyggade för nödigt ljus af Berg och löftrum, att man ofta är föranlåten om ljusa dagen uptända ljus, För öfrigt och Enär TingsRätten ej heller annat kan, än gjöra

afseende på then nu föreslagne Reparations Summa 182 rdr: 32 skr:: Så tillsade domhafwanden de öfrige Rättens ledamöter och närwarande synemän, att på Ed och samwete yttra sig, hwad Bygningen i det stånd, hon nu befinnes kunde högst wara wärd. Härtill utlåta de sig, att Bygningen sådan som hon nu står, kunde i det alrahögsta anses till 400 dr smt: eller 66 rdr 32 skr: Specie, men skulle hon widröras eller rubbas, så tro the knapt att någon skulle wilja therföre gifwa hälften theraf.

Wid så beskaffade omständigheter, anser TingsRätten thet för en oförswarlig hushåldning, att använda så dryg ReparationsSumma på ett hus af så ringa wärde, hwilket innan kort af ålder äntå nödwändigt måste af sig sjelf förfalla och göra Reparationskåstnaden förgäfwes, tå ock alt skjäl är att befara, det huset, som på ena sidan är mycket lutande och eljest af början illa uphuggit skulle under sjelfwa Reparationen taga den skada, att det ändock aldrig stodo att sätta i det stånd, att domhafwanden och andre? ...ande? med hälsans någorlunda bibehållande, ther under påstående Ting kunde hafwa nödig bärgning, utan ändock nybyggnad blifwa oumgängelig; anser altderföre TingsRätten oundwikeligt, att aldeles utdöma detta Tingshus, att fast håldre å nyo ombyggas, än beswära häradsboerne med en fåfång Reparationskåstnad, hwilket alt ock innan närmare? hand derwid lägges, i anseende till de härwid? nu mera sig företeende? särskilte omständigheter dock kommer, att till Konungens Befal.haf.de

Ny sida

Befallningshafwandes vidare åtgjörd införsändas.

sid 913

Uppbörds-och lagfartsprot vid HT i Vik

Sid 925

No 31 ¼ dels mant. **Sör Keball**

Till TingsRätten ingafs ett så lydande köpebref:

Undertecknad gör härmed witterligt, det jag af fri willja och wälberådt mode, afhänder och försäljer mitt ägande ¼ dels Odals hemmanet Sör Keball, beläget i Wätte härad Skee sockn till min K:ra måg och dotter Rådmannen Hr Carl Sandberg och dess Käraste Anna Cath. Zimmerman, emot en betingat och till fullo nöije betalt Kiöpeskilling 216 rdr 32 skr: Specie och som den minsta penning med den mästa riktigt är betalt så tillägnar jag bemälte Kiöpare förenämde hemman ¼ dels mant. i Sör Keball, att såsom all annan sig wälfångne ägendom nyttja bruka och behålla, uti hus Jord Åcker äng

Ny sida

skog mark och mulebete, Torp och Torpställe, Qwarn och qwarnställe, Fiske och fiskewattn, närby och fierran, intet undantagande af alt hwad dertill nu lyder af ålder ägdt och legat hafwer, eller hädanefter med lag tillwinnas Kan och förbinder jag mig meromrörde Kiöpare all Lagl. hemmul stånda. Till yttermera wisso, har iag detta med egen hand medelst hållande i pennan underskrifwit uti närstående herrars och wittnens närwaro som bekräftas af Strömstad den 10de Augusti 1784.

Anna M: Zimmerman

Mot hwad min K:ra moder med föregående afhandling beslutade, har iag ingen ting att påminna, utan dermed förklarar mig till alla delar nögd.

Ambros:s Zimmerman.

Till wittne efter anmodan

B:L: Hellberg

Ertm: Strömberg

Sam:Strömberg

Hwilcket uplästes och ord ifrån ord intogs i Protocollet, hwarefter och uppå begäran å ¼ odals hemmanet Sör Keball, emot köpesumman 216 rd 32 sk Specie, köparen herr Rådmannen Carl Sandberg och thess käraste Anna Cath. Zimmerman nu bewiljades upbud

l g:n

Sid 943

No 49 Fastebrev för Stora Holma. Hustru Christina Elåfsdotter hade köpt av Nils Michelsson i Gissleröd 1782.

sid 963

Inteckningsprot. vid HT i Vik

Sid 965

No 3 Hos Tings Rätten anhåller Rådmannen i Strömstad

Ny sida

herr Carl Sandberg at then Intekning, Krono Befallningsmannen Herr And. Magnus Greiffe, för til herr Ambrosius Zimmerman utlånte 116 rd 32 sk. Specie, den 14 Martii 1780 uti thess moders tå ägande men numera sökanden tillhöriga fjerdedels hemman **Sör Keball** ärhållit, måtte sedan thenne Summa med ränta och omkostningar af honom såsom köpare? til herr Befallningsmannen blifwit betald; hwarföre han wisar thess qwitto af den 10. sidstledne Sptbr alltså numera förswinna och krafslös förklaras ...?; Och som så medelst fultygat? är. at skulden hwarföre hemmanet Sör Keball häftat, är til fullo Borgesmannen? godtgjord och betalt, Ty och likmätigt 7. Cap. 2. § R.B. warder then therå ärhållne Intekning, såsom inlöst, härigenom dödad, samt hket (*Aé: Skrivaren har först med kraftigt bläck skrivit "samt" och sedan efteråt med något svagare bläck ovanpå skrivit något som ser ut som "hk", vilket jag sammanlagt tytt till att han menar att där i stället för "samt" skall stå ordet "hwilket"*) i thet årets IntekningsProtocoll anmärkas bör.

I:N:J:C:

År 1784: den 13de Februarii: Efter förd brefväxling med Konungens Befallningshafwande i detta Län och behörigt tillkännagifwande så therstädes som wederbörlig kundgörelse för öfrige wederbörande, om den till i dag utsatte termin:

Instälde sig undertecknad vicehäradshöfdinge och tillförordnade särskilte domare, jämte nämdemännen Olof Persson i Edsten, Per Larsson i Ytterby, Anders Ivarsson i Boråseröd, Olof Jonsson i Gillingsmarken, Carl Olsson i Vidingen, Jacob Jonsson i Däveland och Christen Andersson i Qwille, på Qwille och Bullarens häraders wanliga Tingsställe Rabbalshede:

Att till följe af Konungens Befallningshafwandes derom ankomne skrifwelse, nu företaga urtima Ting och Ransakning öfwer Regimentssadelmakaren Johan Sandberg från Boställshemmanet Beck i Tånge härad och Swarteborgs sockn uti Sunnerwikan, hwilken för wållande till numera **afladne Pistolsmeden Gabriel Schröders** död blifwit anklagad, som wid sidstledne Michaelitid skall hafwa tilldragit sig under en Auction på hemmanet Foglekärr här uti Qwille sockn.

Sedan särskilte domaren med nämnden instäldt sig wid domstolen, och den förre offentligen kundgjordt dess undfångne Förordnande, samt anropat den alrahögste om dess nådiga hjälp och bistånd under förrättningen, intogo Rättens ledamöter sine behörige säten i Rätten.

Härefter anmälte sig Kronolänsmannen

Sid 1219 *Aé: En del av texten vid inbindningen är inte synlig.*

nen Wälackta Peter Lars Engström sig som tillförordnad Kronoåklagare, upwisandes Herr KronoBefallningsmannen Anders Magnus Greiffes, honom derom? meddelte skriftelige ordres af den 2dra sidstledne i denna månad.

Bemälte Kronolänsman instälte theruppå efter undfången tillsägelse, den anklagade Regimentssadelmakaren Johan Sandberg för Rätten, jämte hwilken sig ock anmälte såsom å målsägande sidan kallad och närwarande, den afladne Pistolsmeden Schröders son Rustmästaren Hans Schröder.

Sedan desse sig för domstolen instält hade, uplästes för dem ej allena Konungens Befallningshafwandes ankomne skrifwelse af den 20de sidstl:e Decembr: hwaruti förewarande Ransakning Requireras, utan ock ett dermed följaktigt utdrag af domboken wid Tunge, Stångenäs, Sörbygdens och Sotenäs häraders sidsl:e öfwerståndne laga HösteTing den 25te nästl:e Novembr; som utwisar, att målet derstädes warit anmält, men hit blifwit hänwist, sedan händelsen sig tildragit på hemmanet Foglekärr i Qwille härad. Therefter förstädigades them jämwäl, att Konungens Befallningshafwande tillika öfwersändt Kongel. Lif= och Provincial Medici Herr Doctor Skragges Attest under d: 19de förledne Octobr: öfwer Besigtningen å afl:e Pistolsmeden Schröders döda kråpp hwilken kommer att them föreläsas, sedan närwarande målsägande, så wäl som then titalande blifwit hörde öfwer hwad the hafwer att angifwa och bekänna.

Den på målsägandesidan närwarande Rustmästaren Hans Schröder före kallades theruppå, som förmanades att tydeligen göra dess angifwande

Ny sida

angifwande angående sin afl:e Faders dödsorsak, så som han bäst kunde weta med sanningen enligt wara. Härpå ytrade sig bemälte Schröder, att han swårigen ser sig med full wisshet kunna göra något omständeligt angifwande, hälst han icke wid Auctionen på Foglekärr warit personligen närwarande ej heller sjelf sedt händelsen, och de berättelser han sedermera hördt om förläppet, skola warit olika och skilgacktiga, hwadan han för åklagaren Kronolänsman Engström upgifwit de wittnen han tror kunna gifwa bästa uplysningen, men therjämte lägger han härtill, att samma dag Auctionen warit på Foglekärr tå thess afl:e Fader derifrån hemkommit till dess hus på Backa, har hanbeklagat sig öfwer illamående och thereafter jämwäl berättat, att sadelmakaren Sandberg stödt honom omkull, hwilket han mycket förtröt, men som ingen åkomma på honom syntes, och han redan förut klagat öfwer sjuklighet, så gjordes i början icke synnerlig uämärksamhet therpå.

På tillfrågan, om han hade någon anledning, att anse, det af sadelmakaren Sandberg, dess afl:e Fader tillfogade fall och stöt, för hufwudordsaken till hans påföljande död, swarade Rustmästaren Schröder, att han sådant så mycket mindre kan göra, som Fadren redan förut klagat öfwer sjuklighet och illa mående af Fråssa och darningar i kråppen, hwarförutan hans afl:e Fader, honom wetterligen icke welat gifwa Sandberg egenteliga skulden, dock håller han före, att fallet och stöten kunnat upväcka och förmera den påbegynte sjukdomen och så wida till döden bidraga.

Den titalade sadelmakaren Johan Sandberg före kallades sedermera, som på tillfrågan sade sig wara 33 år gammal samt född uti Wästergötland, fants eljest af medelmåttig växt till högden, men ganska mager och af spännliga lemmar samt till utseende af swag kroppsbeskaffenhet: Han föreställes på det alfvarsammaste den i frågawarande händelse och förmanades

Sid 1221

nades på det högsta, att friwilligt årkänna, tilstå sanningen, och icke dölja om han wiste sig hafwa tilfogat afl:e Pistolsmeden Schröder någon handawärkan, som kunnat lända honom till mehn. Härpå försäkrande Sandberg,

att han gjerna otwungit will tilstå alt hwad han på sitt samwete wet sig hafwa tillskyndat Schröder, till hwilken ända han berättade, att den dagen Auction hölts på Foglekärr i Qwille sockn, som han menar hafwa warit den 1sta sidstl:e Octobr. har så wäl han Sandberg, som afl:e Schröder tillika med flere deras grannar, der wid warit närwarande, då han någon stund på eftermiddagen träffat Schröder ute på gården utan för Olof Svenssons hus der Auctionen hölts, då han frågat honom om han wille gå med hem, men som han då icke war sinnad att genast följa med så kommo de att blifwa ståendes och talas wid, hwarunder Sandberg säger sig hafwa tillfrågat Schröder om ett eller twänne stutkreatur, dem den sednare hade utfäst att föda för honom öfwer wintern i betalning för det han wåren förut haft twänne Sandbergs kreatur att nyttja för Plogen, och då Schröder numera sådant wägrade sägande sig wilja köpa en stut på Auctionen och framföda för sig sjelf, hafwa de råkat att derom ordkastas, då Sandberg som trodt sig wara bedragen uti hwad utfäst warit, ej frångår att han blifwit ond och med bakhanden slagit Schröder på axlen, hwaraf denne mot all förmodan fallit omkull på slätta marken, dock åter blifwit uphjelp/t/ utan att någon minsta åkomma eller fel på honom syntts eller han tyckts deraf hafwa något mehn, hafwandes the thereafter tillika med ett par andre, om aftonen följts åt hemföre, då Schröder obehindrat gådt så fort som de i fölge woro. Mera säger Sandberg sig icke hafwa att bekänna, försäkrandes jämwäl, att icke minsta ondt upsåt eller illwilja hos honom funnits, utan hwad som händt timat

Sid 1227

timat utaf hastig öfwerilning och tror han fastmera, att Schröder som lång tid förut dragits med mycken sjuklighet, utom dess gådt med döden i faggorne.

Härefter framtoogs den af Kongel:g Lif= och Provincial Medicus Herr Doctor N: Skragge under den 19de sidstl:e October, utgifne Attest öfwer Besigtningen å afledne Pistolsmeden Gabriel Schröders döda kråpp, hwilken offentliggen uplästes, så lydande:

Sid 1221

Uppå anmodan af Herr Crono Befallningsman Eijenberg, besicktigades nästledne d: 16 hujus Pistol: Smeden Schröders döda kropp, som skal, efter 7 dagars Siukdom blifwit andelös d: 9, förflutne dennes; och befants kroppen som följer:

1o Af röta så förändrad, att hela ytan sågs blyfärgad, här och där noterad af svarta Stigmata eller Feberfläckar, som vid högsta grad af röta pläga infinna sig och vara dödens vissa? fölieslagare.

2o Öfverhuden här och där dels skild ifrån huden, dels oppdrifven uti små ampulla, af hwilcka en utgiorde en blåsa på vänstra bröstet, hwilcken då hon genomstacks, lemnade utur sig en myckenhet stinkande blodvattn.

3 Ansigtet ovanligen bredt, oppdrifvit och svartnadt, särdeles ifrån Öronen, nedöfver näsa, mun och hakan; sipprande blodvattn ur munnen, då näsborarne däremot voro oppfyllde af stårknad grumeus? blod.

4. Sedan håren voro undan, sågs på vänstra kiälsebenet? ett hohl af lillfingrets halfva längd, däräst hufvudets betäckningar blifvit genomskurna, och Calvaria blottad, hwarofver märktes utådrad blod.

5. Crotaphites och Tinningen mörkare åt vänstra än högra sidan.

6. Kring Os? occ..vitis? eller nacken tycktes hafva varit någon krogning?: Likväl hade rötan så opplöst allt däromkring; att

sid 1223

att ingen tydelig beskrifvning öfver därvarande parties huru danhet? kunde göras.

7. Då Calotten borttoogs, såg man öfver vänstra hiäsebenet, mittemot den genom betäckningarne skiedde rispan, märken af någon skrubbnig, samt däromkring stocknad blod. Eljest allt ting kring hufvudskålen af naturligt utseende, undantagne märken af röta, som dels opplöst, dels med Svart färg noteradt partierna i Nacken.

8. Hufvudskålen, en af de alldrafastaste jag träffadt, utan Splitter eller intryckning, aftogs med all möjlig varsamhet, då ådrorne i hiärnhinnorna funnos mycket oppfyllda af blod, hwaraf någon utådring tycktes vara skiedd öfver vänstra hiärnans hämispharium, dock, sågs den ej hafva varit ymnog. Ingen ting hade annars ovanligt utseende inom hufvudskålen.

9. Bröstet tycktes utpå vara Oskadadt, såvida ingen krossning märktes, eller något refvbens bräckning; Men då bröstet öppnades och Sternum? skulle undantagas, fants fleura starkt anväxt vid refvbenen åt vänstre sidan, och alldeles svartnadt: Lungan på samma sida såg likså ut, simmande i mycket blodvattn: högra lungan ej anväxt, dock noterad här och där af svarta prickar, samt oppdrifven af fragga och blod.

10. Med i astinum af lika utseende med högra lungan.

11. Hiärtat af naturligt utseende; percardii margo superior mörkare än vanligt.

12. I Buken allt i naturligt läge, men odrägligen stinkande, Magen synnerligen oppdrifven, utpå tecknad af gangränfläckar, Dess ådror stinda af gurmeus blod.

Ny sida

13. Bäcknet och dess innehollne delar examinerades ej, såvida den öfverhandtagna rötan giorde arbetet farligt, och de näst intill logerade partiernas utseende var naturligt.

14. Den Döda skal några år varit krasslig, och af vacklande hälsa, likväl någorlunda i välmående när han sin sidsta hälsodag gått bort till en auction, däräst han, annars gärna nyckter, då fått någon sup mer än vanligt, hwarvid han råkad uti Ordväxling med sin Veder deloman Sandberg, som med handen säjjes hafva gifvit honom ett slag för näsa och mun att därur frusadt mycken blod, hvarjämte

15. Sandberg ock skal knuffadt honom under hakan, så att han ramladt baklängs utför en trappa, och stött sig mot en stenös så illa, att han sagdt, då han opphielpts, det han frucktade sig af det fallet hafva att vänta sielfva döden.
16. Vid hemkomsten har han haft en stark frossa, darradt i hvar led, klagadt öfver hufvud och vänstra sidan och måst till sängs.

17. Natten har han haft hetta, Oro, stark hufvudvärk och någon slummer: Detta Oacktdadt stracklade han dock opp

18. följande dagen, var vimmerkant i hufvudet, men Vehlade likväl till auctionen igän, därifrån han dock fölgdes i uselt och svagt tillstånd, som stundel: förvärrades, tills det slöts i döden, Siu dygn efter klammeriet med Sandberg.

19. Hufvudvärken skal varit obeskrifvlig, likasom stygn och trängsel öfver bröstet: Blodstockning ur mun och Näsan har slutligen varit de Symptomate, som tyckts oppfylla den fara han yttrade om fölghen af de contusioner hans tunga kropp ärfor mot Stenhopen nedför trappan hwadan han skutsades.

Sid 1225

Aé: Text osynlig vid inbindningen.

att nu yttra sig om den dödas åkommor och deras huvudanhet?: så var slaget för Näsa och mun (14) icke dödande, ej eller den stöt han fick under hakan (15), ej heller contusionen på hufvudet (7) såvida ej strax infunnit sig farligaste Symtomer, till exempel kräkningar, dåning, yrsel, sömnsiuka, stark blödnings genom Öron, näsa och mun m:m:, ej eller inom hufvudskålen någon märklig blodsutådring tilltecknad. Jag medgier imedlertid, att den ständiga hufvudvärken (17) yrsel och vanmackten icke tillåta mig att neka, det ju hufvudet lidit, och hiärnan kunnat svåra skakas vid det farliga fall som den tunga kroppen gjorde (15) från en högd ned emot en stenör; Icke eller undgår jag att tillstå, det hiärnans skakning (commotis Cerebri) ofta varit dödens Enda och tillräckliga orsak: men uteblefne? ofvannämde Symtomata, vid dödliga hufvudskador, kräkningar, Sömnsiuka, ständig yrsel, eller minneslöshet etc anleda ej därtill att man må anse tillfälligheterna på hufvudet såsom dödande här. Men hvad här synbarast orsakadt döden, har varit bröstets la'sion?, hinnornas och lungans etc? inflammation (9) som ej resolveradts. häraf hafver bröstet oppfyldts med blod då circulationen hindradts igenom Lungorna: Däraf har blodet ei slupit ned ifrån hufvudet? däraf hafva dess ådror varit stinda och oppdrifvna inom hufvudskålen, (8) däraf är äfven Ansigtet mer bredt, oppdrifvit och svartadt (3) än de andra kroppsdelarna, och hvad vanligt annars varit. Sättet hur den döda fallit, torde orsakadt svårare stöt emot bröstet än på hufvudet: lungornas och bröstets disposition och beskaffenhet, särdeles efter bränvins Suparna, kunde äfven varit mer benägna att inflammeras än hufvudet och hiärnan: Vare sig imedlertid af hvad anledning som helst, är dock i bröstet döds=orsaken klarast tecknad, och ej svår att begripa, när tillfälligheten af en så svår contusion betraktas och jämföres med skadade stället.

Ny sida

Frågas nu, om contusionerna af fallet, som vållit den påföljande Siukdomen, varit dödande absolute ? eller per accidens. Så svaras, att de varit det per accidens, alldenstund Symtomerna strax efter åkommorna icke visat annan Siukdom än som kunnat häfvas, om ricktig anstallt kommit däremot, och i rättan tid: Trepanering, som här ej vardt anställd, har räddadt dem som flere dygn legat tryckta till sömns, som visadt sielfva blotta hiärnan och diupt intryckt hufvudskål: Åderlätningar, Iglar, kylande och syrliga medicamenter invärtes, embrocationer, Sinapismen, Immbad m:m: utifrån, hafva häfvit den desperataste peripneumorie?, då båda lungorna varit i brand, så att andedräkten endast kunnat skie genom frustningar: Men af alla dessa hielpemedel, är dock intet nyttiad: När således ingen ting är användt till räddning hvarcken in=eller utvärtes; och då cura antiphlogistica ex resolutoria försummades: så har siukdomen obehindrad fått absolvera sin period, och således in morbus inflamoturius curabile, gått till en obotlig gangrän genom försummande af tidiga och riktiga botemedel: hvilcket, såsom med Logibus Physias och Princepiis Artis Medica enligt, betygar uppå förr aflagd Embetes Ed d: 19. Octobr. 1783.

N: Skragge

Kgl: Lif= och Provincialmed.

(Stämpel)

Efter upläsande häraf, tilfrågades den å målsägandesidan närvarande Rustmästaren Hans Schröder, om han kunde weta eller påstå, att Sandbergs upförande emot dess afl:e Fader, på det sätt tillgådt, som wid Besigtningen upgifwit blifwit och föregående Attest derom uti 14de och 15de puncterne innehåller ?

Härtill swarade Rustmästaren Schröder, att sådant kan han icke tilltro sig uttryckeligen påstå, helst han sedermera therom hördt olika berättelser, och tror han den upgift som wid Besigtningen skjedd, hafva härrördt af det mindre tilförlåteliga rychte, som han wid det tilfället haft sig bekant, hwadan han förmenar att säkraste uplysningen torde kunna inhämtas af de wittnen, som af Kronolänsmannen lära vara inkallade.

Härwid intalade den tilltalade sadelmakaren Sandberg, att han högeligen önskar, det de wittnen som varit närvarande och sedt förläppet, warda afhörde, då han försäkrar, att det skall uppenbart blifwa, thet hwarken afl. Schröders fall skjedd utför någon trappa utan på slätta marken, ej heller han fädt något slag för näsa och mun, icke eller något blodwite eller annan åkomma, wid det tilfället å honom funnits.

På tillfrågan gaf sedermera åklagande Kronolänsmannen Engström tillkänna, att han så af Rustmästaren Schröder, som den tilltalade Sandberg, gjordt sig noga underrättad om de wittnen som till uplysning härwid borde höras, tillfölje af hwilkas uppgift han inkallat efterföljande neml:n Lars Svenungsson i Hjelpesten; Johannes Svensson i Bodeland, Lars Jonsson i Rönningen, Hans Andersson i Ås, Jon Olsson i Kyrkoryr, Fendrichen Herr Peter Kjellstorp, Lars Jönsson i Foglekärr, Olof

Sid 1229

Olof Jacobsson i Skogby, Hans Olsson på Åsteröd., Sven Jacobsson på Lindalen, Olof Hansson i Beck, Anders Andersson i Ås, hustru Karin Carlsdöter i Foglekärr, hustru Börta Larsdöter i Backa, och änkan Maren Pålsdöter på Ödegården nder Önneröd.

Och som thet tillika anmältes, att desse alle woro närwarande, så före kallades the och företrädde, samt sedan wid undersökning mot them intet jäf befants, aflade the med hand å bok then wanlige wittnen Eden, warefter och uppå alfwarsamme undfångne förmaningar att tala sanningen, the hwar för sig särskilt berättade som följer:

1mo: Lars Svenungsson i Hjelpesten wittnar: Att sidstledne höstas, näste dagarne omkring Michaeli, har han warit närwarande wid en Auction på Foglekärr i Qwille sockn, då wittnet wäl förnummit, att sadelmakaren Sandberg och numera afledne Pistolsmeden Schröder, kommit att ordkastas med hwarannan, thet han dock på längre afstånd, icke egenteligen kunde höra hwad thet angick, hälst en hop fålck stod theremillan, men en liten stund derefter, har fålket gådt utur vägen, då wittnet sedt, att Schröder legat baklänges på släta marken eller gården som hållade utföre, dock kan wittnet icke säga att ther fants någon sten, skolandes en dräng benämd Hans Andersson i Ås då hulptit Schröder up, hwarefter denne åberopat det närwarande fålket till wittne, att Sandberg skuffat honom omkull med hotelse att sådant skulle komma efter, och har wittnet i öfrigt, icke funnit någon blod på Schröder, men som han straxt derpå begifwit sig hem derifrån, så har han sig härom ej något vidare bekant. Upläst och widkändt.

2do: Johannes Svensson i Bodeland; Berättar till alla delar lika med näst föregående, utom det att wittnet på närmer håll hört att ordwäxlingen emillan Sandberg och af Schröder angådt någon twist om kreaturs födsel, som Schröder skulle hafwa låfwat den förre men nu nekat till, samt om ett för Sandberg illa handterat ungsto, af hwilken anledning wittnet sedt det Sandberg stödt till Schröder, att han fallit baklänges omkull på marken, dock utan att minsta blodwite eller annan åkomma på honom funnits då han hjälptes up. Upläst och widkändt.

Ny sida

3:o Lars Jonsson i Rönningen: Wittnar äfwen aldeles lika, dock med tillägg, det han så wida tyckt att afl. Schröders fall warit tungt, som wittnet sedt, det benen lyftat sig i wädret. Upläst och widkändt.

4:o Hans Andersson i Ås: Gjør jämwäl enahanda berättelse, lägger likwäl thertill, att han warit den som hulptit afl:e Schröder up, hwarföre han så mycket nogare gifwit derpå ackt, att ingen blod eller annat fel på honom funnits, hälst fallet skjedd på slätta marken, skolandes wittnet sedermera om aftonen warit i fölge med Sandberg och Schröder, då de gådt hem från Foglekärr, hwarunder de warit wänner, och icke något dem emillan blifwit talat om fallet, utan om hwarjehanda annat, som stundom warit blandat med skjämt, och har Schröder wid hemgången, obehindrat gådt lika fort med de öfrige som woro i fölget. Upläst och widkändt.

5to: Jon Olsson i Kyrkoryr: Berättar också aldeles lika, utom det, att han sedt, det Sandberg slagit till Schröder med bakhanden, att han fallit baklänges på släta marken som hållade utföre, hwarwid han äfwen kallade Schröder Prånglare, wittnar i alt öfrigt enahanda med det föregående, sedan han jämwäl warit med i fölge, då Sandberg och Schröder gådt hem från Foglekärr. Upläst och widkändt.

6:to: Fendrichen Herr Peter Kjellstorp: Har ej sedt när Schröder blifwit kullslagen, men har kommit gåendes, då Schröder legat baklänges omkull på marken, wid samma tillfälle då Hans Andersson i Ås hulptit honom up, hwarefter uppawittnets tillfrågan hwad som felades, Schröder swarat, att dess granne sadelmakaren Sandberg slagit honom omkull. Wet ej mera. Upläst och widkändt.

7:o: Lars Jönsson i Foglekärr: Wittnar aldeles lika med näst föregående, under derhos yttrat intygande, att ingen blod eller åkomma på Schröder funnits, då han kommit up. Upläst och widkändt.

8:o: Olof Jacobsson i Skogby: Wet ej mera, än han sedt Schröder ligga omkull på Ryggen och att denne då han kommit up, ropat det närwarande fålket till wittne huru Sandberg bemötte honom, hwarpå den sidstnämde kallat Schröder en bedragare som narrar fålck, läggandes likwäl till, att Schröder warit fri för blodwite eller någon åkomma. Upläst och widkändt.

9:o

Sid 1231

9:o: Hans Olsson på Åsteröd: Har allena sedt, när Schröder legat omkull på släta marken, dock ej gifwit ackt, hwem det förordsakat, ej heller hört hwad han sig utlåtitt då han kommit upp, sedan wittnet stådt så långt ifrån, att han det ej kunnat höra. Wet ej mera. Upläst och widkändt.

10:o: Sven Jacobsson på Lindalen; Wet ej mera, än att dagen efter Auctionen i Foglekärr, har wittnet mött afl:e Schröder gåendes i marken wid skilnaden emillan Beck och Ås, då han bedt honom wisa sig rätta vägen till Foglekärr, och som wittnet derwid tyckte att Schröder såg underlig ut, har han frågat hwad som fattades honom, då denne swarade att de bakade hemma, då han ätit något swimringebröd, hwaraf han blifwit yr i hufwudet, men under det de gådt tillsammans, har jämwäl Schröder frågat, om wittnet dagen förut sedt det Sandberg stödt

honom omkull, och då wittnet dertill swarat nej, har Schröder yttrat sig, sådant skulle Sandberg icke gjordt, samt då wittnet vidare frågade, om han fådt något blodwite eller annat fel deraf, har Schröder åter swarat, att sådant kan han icke säga, dock skall wittnet hafwa följt Schröder till Foglekärrsgata, utan att denne vidare känt igjen vägen, än wittnet pekade för honom. Wet ej mera. Upläst och widkändt.

11:o: Olof Hansson i Beck: Har sig ej vidare bekant än att han warit inne hos Schröder nästa afton före dess aflidande, då i wittnets närvaro sonen Rustmästaren Hans Schröder, frågat Fadren om han kunde gifwa Sandberg skuld till sin död, derpå Fadren swarat, att det kunde han icke göra, utan hade han fådt känning af Fråssa och skjälfwing långt förut, men om Sandberg gjordt honom något emot, får han wäl förswara det, hwarefter Schröder om natten aflidit. Upläst och widkändt.

12:o: Anders Andersson i Ås: Säger sig ej hafwa warit närwarande wid Auctionen på Foglekärr, men söndagen före Schröders aflidande, har wittnet gådt till honom på Backa för att besöka honom, då han legat till sängs sjuk, och då wittnet således frågat om hans tilstånd, har Schröder swarat det han woro helt swag, samt på wittnets vidare fråga, om han hade något mehn af det Sandberg stödt honom omkull under Auctionen i Foglekärr, har Schröder yttrat, att sådant kan han icke säga, men det gick honom mycket till sinnes, att han blifwit skuffad i så stort samqwäm, skolandes han Torsdagen derefter med döden aflidit. Upläst och widkändt.

13:o: Hustru Karin Carlsdöter i Foglekärr: Säger sig wara Olof

Ny sida

Olof Svenssons hustru derstädes, hwarest Auctionen hölts, men har ej sedt något af det som förefallit emillan Sandberg och Schröder, utan andra dagen efter Auctionen, har den sidstnämde kommit till wittnets hus, då han wid inkomsten i stugan satt sig på en stol, och utlåt sig, det han hade Rus, och då wittnet frågade hwaraf det woro har han yttrat, att det woro swimringerus, samt då wittnet vidare frågade om han hade sådan gröda, har han sagt, att det wäl icke woro mycket, men dock woro ej förutan, ejheller åt han mycket deraf, utan allena litet mjölk och bröd, hwarpå wittnet öfwertalat honom att lägga sig uti en säng, det han gjorde och wittnet lade en Puta under hans hufwud, men en stund derefter, har Schröders halfsyster Ingeborg Gottfridsdöter kommit dit, som väckt honom upp och förmådt honom gå hem, samt hon följt honom till dess egit hus på Backa. Wet ej mera, Upläst och widkändt.

14:o: Hustru Börta Larsdöter på Backa: Säger sig hafwa warit närwarande aftonen förr än Schröder aflidit, och hört att Sandberg som jämwäl då war närwarande, frågat honom om hans tillstånd, hwartill Schröder swarat, att Sandberg icke behöft stöta honom omkull på Auctionen i Foglekärr, altsedan han har warit så dålig och att det icke kunde blifwa derwid. Wet ej mera. Upläst och widkändt.

15:o: Änkan Maren Pålsdöter på Ödegården under Onneröd: Wet ej mera, än att hon warit på Backa samma natten som Pistolsmeden Schröder med döden aflidit, då wittnet hörde, att sonen Hans Schröder tillfrågade sin Fader som ännu då lefde, om sadelmakaren Sandberg är skulden till hans död, hwarpå Fadren swarade, att han icke kan gifwa honom skulden dertill, emedan han war sjuk förut. Upläst och widkändt.

Urtima TingsRätten efterfrågade härefter, om ej flere personer woro att tillgå att härwid höras som någon närmare uplysning härom kunde gifwa ? Härpå yttrade sig åklagaren Kronolänsman Engström, att ehuru han i rätten ej mindre af närwarande målsägande, än utaf den tilltalade sadelmakaren Sandberg, på alt sätt sökt göra sig underrättad om the wittnen och personer, som wid denna Ransakning kunde böra höras och han tror att desse upgifwit så många de haft sig bekant, samt fast än han äfwen annars mera derom efterfrågat, har han dock ej funnit anledning, att någre flere personer än de redan afhörde, vidare finnas som någon uplysning härwid kunna afgifwa.

detta besannade såwäl Rustmästaren Schröder som Sandberg, med tillägg, att de upgifwit alla dem de wetat.

Sid 1233

Närwarande målsägande Rustmästaren Hans Schröder, tillfrågades härefter, huru gammal dess afledne Fader warit, och om han hade sig bekant att Fadren warit med sjukdom behäftad redan förr än han gådt till Auctionen på Foglekärr ? Härtill swarade Rustmästar Schröder, att Fadern skall warit 63 år gammal, och utom det han i flere år dragits med mycken ohälsa, skall han isynnerhet kort före den omrörde Auctionen, beklagat sig öfwer stark känning af Fråssa och darning i kråppen, dock håller han för troligt, att den af Sandberg honom tilfogade stöt och fall, kunnat öka sjukdomen och till äfwentyrs påskynda döden. På ytterligare tillfrågan, hwad påstående han kunde finna sig befogad, att yrka emot den tilltalade sadelmakaren Sandberg ? Swarade Rustmästar Schröder, att så wida dess Fader i lifstiden icke kunnat eller welat tillägga Sandberg skulden till dess död, sedan han redan förut haft känning af sjukdom, och han jämwäl af de wid denna Ransakning förekomne omständigheter, tycker att rätta dödsorsaken will wara nog owiss; Så tilltror han sig icke, att göra något uttryckeligt påstående, utan öfwerlämnar målet till domstolens bepröfwande enligt lag, dock inlämnar Schröder en skriftelig Räkning öfwer kåstnaderne till dess afl:e Faders döda kråpps besigtigande, bestående i Doctorns betalning samt flere i och therföre gjorde resor, sig slutande på 8 rdr 28 sk., det han påstod, att Sandberg måtta åläggas årsätta och betala.

Åklagaren Kronolänsman Engström, yttrade sig härwid, att han i anseende till den olika upgift om händelsens förläpp, som wid Besigtningen skjedd mot hwad nu under Ransakningen blifwit wittnat och

tillkännagifwit, anser egenteligen och hufwudsakeliga dödsorsaken wara nog owiss och twifwelacktig, dock förmenar han mycken anledning wara, att Sandberg, med det afl:e Pistolsmeden Schröder såsom en gammal och sjuklig man, tilskyndadefall, kuinnat upwäcka och föröka den sjukdom, hwarmed han förut warit behäftad och således påskynda dess död, hwadan han tror honom icke böra undgå behörig bestraffning, hwilket han öfwerlämnar till domstolens bepröfwande.

Enär Urtima TingsRn härefter sökte göra sig underrättad, på den händelse, att Sandberg skulle finnas förfallen till hel eller half mansbot, huruwida hos honom kunde finnas tillgång, att sådant med penningar ärlägga: Gaf Kronolänsman Engström tillkänna, att han äfwen härom sökt förskaffa sig tillförlätelig underrättelse, då för honom blifwit upgifwit, att Sandberg häftar i skuld för flere penningelån, utom det han står i ansvar för någon icke huserötebrist wid dess innehafwande Boställe Beck, så att det skall wara säkert, att hos honom föga tillgång finnes.

De fläste bland nämnden intygade, att som Sandberg är

Ny sida

är så nära intill Qwille sockn boende, att de noga hafwa sig hans tillstånd bekant, så kunna de ej allena försäkra, att han är gäldbunden med ringa tillgång på ägendom, utan ock att han är af ganska swag hälsa och kråppsbeskaffenhet, skolandes han för öfrigt wara af god frägd och låford.

Närwarande målsägande, Rustmästaren Schröder, hördes härwid, då han sig yttrade, att som thet icke är honom obekant, huruledes Sandberg är med skuld beswärad, den han icke tror honom för thet närwarande kunna beala, och han jämwäl wet, att wid en för någon tid sedan skjedd Besigtning på dess Boställe Beck, derstädes funnits nog ansenlig bristfällighet, hwarföre han i ansvar står; Så kan han ej undgå att medgifwa, det hos Sandberg föga tillgång finnes till någre ansenlige penningeböter, utan wille han för sin del wara nögd, om tillgång kunde finnas, till betalning för dess ingifne Räkning, derföre han anständigt påstod ärsättning.

Härundwer upwisade en närwarande Frälse Inspector benämd Olof Tvetberg, en bewittnad afskrift af ett sadelmakaren Sandbergs utgifne skuldebref, som utwisade, att han den 4 Martii 1774; af Åke Tegner på Skådene, till låns undfådt 200 dr srmt, hwilken Summa med Capital och Ränta nu upgår till 300 dr srmt eller 50 Rd: Secie, och skall ännu med flere skulder stå obetalte.

Som härefter icke något vidare återstod, så och efter föregången öfwerläggning, stadnade Urtima TingsRn härwid uti följande

Utslag.

Af föregående Ransakning och the therwid edeligen afhörda wittnen samt eljest förekomne skjäl och omständigheter, inhämtar Urtima Tings Rätten huruledes numera afledne Pistolsmeden Gabriel Schröder och then tilltalade sadelmakaren Johan Sandberg, wid nästledne Michaelitid, bäge biwistat en Auction som förrättades uti Olof Svenssons hus på hemmanet Foglekärr i Qwille sockn, hwarest enär the träffades, the råkat uti samtal och ordwäxling om en förut i protocollet uptagen sak, hwarutinnan Schröder för åtnjuten hjälp, till Sandberg skulle hafwa utfäst en wedergällning, then han tå welat wägra och förneka, hwaraf then sednare, till wrede och förtrytelse låtit sig reta, som therunder, i hastigo mode, slagit eller skuffat then förre för Brösten, att han fallit baklänges omkull, på det ställe the båda stådt. Nu har wäl närwarande målsägande, then dödas son Hans Schröder, ej mindre wid then, af wederbörande herr Doctor förrättade besigtning å hans afledne Faders döda kråpp, än äfwen nu tillkännagifwit, huruledes Fadren samma dag om aftonen, som föregående händelse timat, wid dess hemkomst, klagat öfwer sjuklighet och therwid äfwen omtalat thet af Sandberg honom tillfogade fall: Men theremot förekommer ock thet, att så wäl enligt

Sid 1235

enligt målsägandens widgående, som efter 2ne edelige wittnens Olof Hanssons och Maren Pålsdoters intygande afl. Gabriel Schröder sjelf årkändt, att han innan han gådt till förberörde Auction och förr än åfwannämde händelse sig tildrog, redan haft samma känningar hwarmed thess sidsta sjukdom thereafteråt börjades, hwadan han så wäl enligt thesse som 2ne andre wittnens utsagor, icke welat tillägga Sandberg skulden uti dess död. Härtill kommer jämwäl, att genom the nu afhörde wittnens utsagor, thet tydeligen blifwit updagat, att förlåppet med then åtalade händelsen icke till alla delar warit så swårt eller wåldsam som wid then skjedde besigtningen å afl:e Schröders döda kråpp upgifwit blifwit, och hwarpå then således sig hufwudsakeligen grundar, ithet nu befinnes, att hwarken Sandberg tillskyndat Schröder något slag för näsa och mund hwaraf blödning eller blodstörtning följt, ejheller fallet skjedd utför en hög trappa neder uti en stenhög utan twärt om, att then af Sandberg, Schröder tilfogade handawärkan, bestådt uti en hastig stöt eller slag för bröstet, hwaraf thenne fallit omkull på släta marken, men tå han åter upkommit, warit för blodwite, åkomma eller annat sig genast företeende aldeles fri. I anseende härtill, och tå thet hwarken sig så förhållit, att afl:e Schröder haft någon blodstörtning genom näsa ock mund, ejheller att han nedfallit från en hög trappa uti en stenhög, som enligt föregående BesigtningssAttests innehåld, skulle upfylla faran och fölgden af fallets swårhet, och berörde Attest therjämte tillägger Schröder, att sjelf i så måtto hafwa bidragit till faran, som han wid samma tillfälle hade åtnjutit utöfwer måtteligheten, mera brännewin än han wan warit, som ej allena kunnat försämra the inwärtas delarne uti thess bröst, utan ock medföra then wärkan, att han tå kunnat falla omkull af ett ringare skuffande, än hwilket han annars lätteligen kunnat emotstå, samt thet äfwen befinnes, att han oacktadt han samma dag om aftonen klagat

öfwer sjuklighet, likwäl begådt then oförsigtighet, att följande dagen gå ut i luften, hwarunder han skyllat then tå ärfarne hufwudyra uppå någon samma dag till sig tagen ohälsosam mat af swimringebröd; Så kan Urtima TingsRätten wid så beskaffade omständigheter wäl icke anse Sandberg för så fult wållande till afl:e Schröders död, som wid besigtningen angifwit blifwit: dock och emedan thet är öfvertygeligt, att Sandberg fastän han wiste, thet Schröder war gammal och sjuklig men äntå å honom lagt sådan hand, att han theraf kullfallit, hwarefter then förut kände sjukdomen sig åter samma dag wisat och inom få dagar therefer slutat lifwet med döden, therifrån ett wittne hustru Börta Larsdoter intygat, att Schröder räknat thess sidsta sjukdom; Ty pröfwat alltså UrtimaTings Rätten, den tiltalade sadelmakaren Johan Sandberg såwida wara delacttig uti skuld och wållandet till afledne Pistolsmeden Gabriel Schröders död, som all anledning är, att stötens hårdhet för Bröset, och fallets swårhet med en gammal och sjuklig kråpp, uppå en frånsluttande mark, uprört och förökta then förut påbegynte sjukdomen, samt såmedelst påskyndat döden, hwarmed annars

Ny sida

annars torde längre eller kortare fördrögt.

Tillfölje af sådant alt, och tå likwäl icke något synbart teckn till wärkelig lifsfara, i och med sjelfwa händelsen eller å bar och färsk gjärning sig genast wisat, ehuru sjukdom och döden nära therpå följt: Anser alt therföre Urtima TingsRätten med lag 28 Cap: 2 § jämförd med slutet af 5 § samma Capitel MissgsB:n närmast öfwerensstämmande, att förklara then tiltalade sadelmakaren Johan Sandberg, skyldig och förfallen till half mansbot, then han alts med Femtio Riksdahl:r ärlägga borde, men som han till penningebot oförmögen finnes, och jämwäl af swag hälsa och kråpsbeskaffenhet är; Så kommer han i thet stället att afstraffas med Fjorton dagars Fängelse wid watten och bröd, hwarefter han thessutom, sedermera kommer, uti Qwille socknekyrka, therunder händelsen sig tilldragit, att undergå ena söndags uppenbar kyrkoplicht, skriftas och aflösas.

I öfrigt och emedan Sandberg, med then afledne Schröder tillskyndade stöt och fall warit ordsaken till then kåstnad, som blifwit använd till Besigtning å then sednares döda kråpp; Ty kan han icke undgå utan härigenom skyldig dömes, att med the ej oskäligt upgifne Otta Riksdahl:r Tjuguotta skil:r, samma kåstnad, till målsäganden årsätta och återbetala.

Hwilket alt, dock Kongel:g May:ts och Riksens Höglåflige Gjötha HåfRätts widare HögRättwisa bepröfwande, allerödmjukast underställes.

Sid 1405

HT 5 okt. i R-hede

Sid 1499

Aé: Rabbalshede Tingshus synat.

No 32

Instälde sig nu åter KronoBefallningsmannen Herr Anders Magnus Greiffe jämte Kronolänsmannen Wälackta Peter Carl Engström, så wäl som de tilförordnade sex stycken nämдемän och häraderne Ombud, anmälandes Herr KronoBefallningsmannen, att han efter TingsRättens förordnande, numera synat och besigtigat den här på stället warande Tingshusbyggnad, den han jämte de öfrige synemännen såsom för hwar mans ögon uppenbart är, funnit af wida sämre beskaffenhet, än på något annat ställe, ehwar thet må wara, skall finnas, hwadan han och the ej kunnat undgå, att anse thetta Tingshus för så aldeles förfallit och odugeligt, att thet hwarken Repareras eller bibehållas kan, utan oumgäangeligen måste ombyggas, och ingifwer Herr Befallningsmannen therjämte thet uprättade synings- och besigningsInstrumentet så lydande:

Sid 1195

Anno 1784 den 7de October anstältes enligt högtärade TingzRättens förordnande en Laga husesyn å Tingzhusbyggnaden på Giästgifwaregården Rabbalshede af undertecknad Krono Befallningzman, med biträde af häradsdommaren Olof Persson i Edsten, Nämndemännen Jacob Jonsson i Däfweland, Christen Andersson i Qwille, Olof Jonsson i Gillingsmarcken, Anders Andersson i Röranne och Nils Persson i Bottna. Å allmogens wägnar infant sig från Qwille härad Anders Axelsson i Solem och Nils Jörnsson i Stufängen, samt från Bullarens härad Halfwor Engebretsson i Gunneröd och Jon Hansson i Lifweröd: Wid samma förrättning infunno sig Commissarien och Krono Länsmannen Wälbetrodde Magnus Berggren och Krono Länsmannen Wälagta P.L.Engström, synandet togs uti ordning som följer Nembl:n.

Tingzhusbyggnaden, öfwer Etthundrade år gammal, består af fem st. rum, en sal och 4 st. Camrar 17 omlag höga 17 ¼ ahl:r Långa 12 ahl:r breda, Salen 11 ahl:r Lång, i östra ändan på nys nemde sal äro inrättade 2ne Camrar 6 ¾ ahl. Långa och på nordra ändan utom en Lång förstuga är äfwen wäl 2ne Camrar, i nordöstra Knuten på denna byggnad är ett omlag rutit och på nordöstra Långväggen 3 st. stäcker aldeles för rutnade så wäl som swillen.

Uti de 2ne Camrar hwilka äro i förstugan

Sid 1497

Aé: Text vid inbindningen kan inte ses.

befinnes till dörrar, golf, fönster och spisar aldeles förfallna, utom thet at i ena Cammaren äro inga fönster. Tingzsalen inwändes med de der uti 2ne Camrar äro äfwen förfallne, så till fönster, dörrar, golf och kakelugnar, at ingen om wintertiden kan sig derstädes, utom hälssans skada wistas Trossningen öfwer hela byggnaden felagtig? och taket helt och hållit förfallit. Förstugan med sitt golf aldeles nedrutet och odugeligt med dörren

Bislaget nedrutit

J anseende till denna Tingzbyggnads för besagde aldeles förfallna tilstånd, så at den ej med någon förmån kan genom reparation hielpas, finner alltså syningzmännen skiäligt at densamma aldeles utdömma.

Ett arresterum felas som nödwändigt fordras till upbyggande.

Bestält som för utstår Ut supra.

And.Mag: Greiffe

/P:L:Engström

Olof Persson

Jacob Jonsson

Christen Andersson

I Edsten

I Däfweland

I Qwille

häradsdommare

Nemndemän

Ny sida

Olof Jonsson

Anders Andersson

i Gillingsmarcken

i Röranne

Nils Persson

i Bottna

Nämndemän

Anders Axelsson

Nils Jörnsson

i Solem

i Stufängen

Halfwor Engebretsson

Jon Hansson

i Gunneröd

i Lifweröd

Sid 1501

Efter upläsande häraf ärkände the närwarande häraderne Fullmäktige så wäl som öfrige Tingssökande allmoge wid tillfrågan, att the ej kunna frångå, det ju Tingshuset härstädes är så aldeles förfallit, att det ej annorlunda, än genom skyndesam nybyggnad kan ärsättas.

I anseende härtill och då TingsRätten dessutom genom en längre ärfarenhet måst röna sanfärdigheten af detta Tingshus odugelighet till nödig bärgning, kan ej heller TingsRätten annat, än lika med synemännen thetsamma aldeles utdöma, och pröfwa nödigt det bör ett nytt och förswarligt hus i det gamlas ställe af häradsboerne åter upbyggas. hwarwid? domhafwanden, efter behörigt anmälande, will framdeles ...a? dem? hwad som wederbör.

DOMBOK
TANUMS MFL. HÄRADS RÄTTER
ÅR 1785

ADonLine

AJa:77

Aé: Jag har varit inne i denna dombok 2 gånger.

Första gången i april 2014 för att leta fram ett enda mål. Då noterade jag ett och annat., som finns kvar i datorn i ett dokument med tillskriften "delar".

Nu, den 24 maj 2016, skall jag börja gå igenom den igen och notera mera.

Har gett detta dokument tillskriften "hel". Jag för över mina tidigare noteringar hit.

Bild 30- sid 1- Noterat 2014

Renoverad.

En ofta förekommande handstil är erbarmligt dålig. Orden flyter ihop och ändelser är ibland bara markerade med något långdraget, som skall föreställa bokstäver.

Ett annat renoverat exemplar av volymen finns. Det finns i Vadstena under signum Göta Hovrätt E VIIaaba men saknas på nätet.

Jag får försöka tyda det som går och garanterar inte att jag tytt det korrekt. Ändelserna får jag gissa mig till.

Tillägg år 2016: Jag har nu kunnat konstatera att den handstil, jag klagade över 2014, tillhör den gamle häradshövdingen Dankwardt. Efter åtskilliga mål med hans erbarmliga handstil har jag nu något lättare för att tyda den, men detaljerna är ändå osäkra.

Wette och Tanums
Haeraders Winter Tings
Dombok
för
Åhr 1785

Bild 40

I.N.I.C.

År 1785 den 14. Mars, instälte sig undertecknad domhafwande i Orten uppå Tingstället Wiik, at, till föllge af föregångne kundgiörelser uti domsagan, och tillkännagifwande af Kongl. May:ts och Riksen Höglofl. Götha HofRätt förrätta Laga WinterTing med menige Man och allmoge uti Wette och Tanums härader, Närwarande häradernes wanlige Nämnd:

Häradsdomaren Jons Andersson i Gånehed

Oluf Mattisson i Görölöf, Fredrich Holmström i Litsleby, Erik Wernicksson i Stora Annerås, Oluf Månsson i Lilla Massleberg, Anders Ohlsson i Sögård, Hans Olofsson i Böö, Bengt Eriksson i Mellegården, Halfward Eriksson i Ek, Gustaf Trulsson i Bufwall, Pär Ohlsson i Lommeland och Anders Pettersson Lind i Kustorp samt TingsRätten at tillhandagå CronoLänsMännen Wälaktade Anders B: Hellberg och Anders Fielkander.

Aé: De första målen avser testamenten.

No 107 Till thetta Ting har Olof Johannesson på Ljungby instämt **Fourieren Wälmanhaftig Jonas Ehnebom**, i påstående, det måtte den sednare åläggas, betala kåranden återstående Ränta 11 rdr 4 sk:r Specie, tillika med 1 rdr 32 sk:r Landtmätarearfwo de för swarandens nu innehafwande hemman Gästgifwaregården **Hede** år 1783: så wäl som 40 skr dem kåranden för swaranden utbetalt till herr KronoBefallningsmannen Greiffe såsom utmätningsarfwo de för skjedd utmätning hos swaranden för kårandens fordran, hwaraf förstomrörde Ränta sig skall hänleda?, hwarjämte årsättning för Rättegångskåstnaden yrkas.

Häremot har then sednare Fouriere Ehnebom, genstämt then förre eller Olof Johannesson, i sådant viceversa påstående, att så mycket mer answara för obefogad Rättegång, som viceversakåranden, efter ExecutionsBetjentens Räkning, betalt både Ränta och Capital, och sådant nu ej åter gälda kan, samt dessförutan ej fådt godtgjort 40 skil:r som wid Liqviden blifwit förgätne, så wäl som halfwa krigsmanshusutgiften, som för hufwudkårandenn blifwit betalt och nu påstås måtte årsättas, hwarjämte och hwad de yrkade 40 skil:r angår, som KronoBefallningsmannen Greiffe skall undfådt, påstår viceveraskåranden, sådant icke kunna angå honom, hälst han skolat betalt utmätningskåstnaden till kronolänsmannen och icke kan hafwa med flere att skaffa, samt ytterst Sid 153

ytterst har Olof Johansson aldrig upwisat något landtmätarens qwitto för utbetalt arfwode, som i sådant fall icke hade förwägras att godtgöras, hwadan alltså påstås böter för lagsökningen och årsättning för skada och Rättegångskåstnad.

Parterne woro wid uprop ömsom personligen tilstådes och upwisade hufwudkåranden Olof Johansson, swarande Fourieren Ehneboms skuldebref af den 24 Maji 1782: för 700 rdr Specie, hwaraf 333 rdr 16 sk woro till betalning förfaldne den 24 Julii nyssnämde år, men att Råntan icke blifwit beräknad längre än från 1783 års början, hwilket swaranden icke kunde bestrida, men det fordrade landtmätare arfwodet, påstår han kåranden sjelf böra widkännas, hälst det warit för den tid, han sjelf nyttjat hemmanet.

Hufwudkåranden Olof Johansson, årkände wid undersökning, att de fordrade 40 skil:rs utmätningsarfwo de blifwit honom godtgjorde, och kan i öfrigt icke undandraga sig, att betala sin halfwa del af krigsmanshusafgiften för Hede, den han widgick skola till 26 dr srmt: eller 4 rdr 16 sk: sig bestiga.

Parterne yrkade härefter ömsom årsättning för Rättegångskåstnaden, hwarefter TingsRätten stadnade uti efterföljande

Utslag

Alldenstund hufwudkåranden Olof Johansson wisat, det han haft Ränta at fordra för längre tid, än honom hittills godtgjord blifwit; Fördenskuld kan

Ny sida

kan swarande Fourieren Ehnebom icke undgå, densamma att gälda och betala efter sex för hundra räknat enl:t Tings= och LagmansRätternes sammanstämmande domar, äfwensom han så mycket mindre kan undwika, årsätta kåranden, det till 1 rdr 32 sk:r fordrade landtmätarearfwo de, som samma tilhördt den tid som infallit sedan swaranden redan slutat handel om dess nu innehafwande hemman och angår sjelfwa jorden, dock bör swarande Fourieren Ehnebom wara fri för de äfwen fordrade 40 skil:rs utmätningsarfwo de. Blifwandes kåranden Olof Johansson skyldig förklarad, att årsätta och godtgöra swaranden ej mindre de wid Liqviden förgätne 40 skil:r än äfwen de 4 rdr 16 sk: såsom på dess del ankommande krigsmanshusafgift, dem kåranden icke kunnat undgå årkänna. Men i så beskaffad sak, ther Parterne ömsom winna och tapa, blifwer Rättegångskåstnaden dem emillan qwittad.